

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

3/1981 ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 22-వ తేది మంగళ వారము } No 43
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ తృతీయ. } సంచిక ౪౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెఱుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విచేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.



అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంచవివరించిది.
పశుచిక్షా చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్, బొంబాయి

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది
ది జనరల్ అస్సూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మిర్)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యంతవరకు మొక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో	పాలసీల మొత్తం	1,30,00,000	క్రింది సంవత్సరముకంటె
వెయ్యింటికి రు 22-8-0	సంవత్సర ఆదాయము	4,00,000	రెంటింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
	1927 సం॥లో వ్యాపారము	28,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కనుకూలమైనదియు, ఉన్నత సాన మృత్యుమించిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా నిలోనునం దంతటను ఏజెన్సీలు బాంబేలు స్థాపించితిమి.

నివారములకు వ్రాయుడు: V Rama Rao, B. Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dis. Tuni

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు, జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది
విషయములు, భౌగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు
చర్చించబడును. ప్రతినంపుటమును, ఆరు సంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్క సంచికయందును
రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరుసంచికలకు చందా రూ. 5-0-0, అంచెకూలి అ. 0-8-0.
మొదటి సంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 0-8-0 వసూలుచేసికొని మిగత విడుదు క్రమముగ
బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుందుము. ఆరుసంచికలు ఒక్కసంపుటముగ చేర్చి బైండుచేయబడును.
ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగ నున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0. పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

కొరకుచోటు—

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నిజారా ప్రతీనిధి:—

నామవల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, చెన్నైబజార్, హైదరాబాదు, డక్కన్.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Master and Electrical Classes. Boarding arrangements. Particulars with Railway Fare Certificate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

“నీజంట్లు కావలయును”

రాజధానియందు దన్ని జిల్లాలలోను కిరీకన్ ఆయలు
అమృతమునకై నీజంట్లుగ నిజేయు పాత్రబడిగల ఘరానా
మనుష్యులు కావలసియున్నాడు.

నెం 1286 రు పొమ్మబాన్సుకు దరఖాస్తుల సంపుడు.
చెప్పవట్టాము. (4798)

నోటీసు

మైలాపూరు, సెన్ ఫోమ్, లిన్ పెరారియా
విధిలో అల్పబ్దా లాజ్జియందు కాపురముండిన సం
డిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారు వారు ప్రస్తుతము
మద్రాసు పార్క్ లెన్ వాల్ టూక్సు రోడ్డులో 228
గృహమునందు కాపురమున్నారని యిందుమూల
ముగా తెలియపరచడ మైనది. (2117)

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పనృతము—మేహము, నిక్కాక,
నిస్సత్తువ, కుక్క నష్టము, అతిమృతము మొదలగువాటిని హరించి
మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతోషమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు పాటించు. 20 కులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలగుంధితేహ్యము—రక్తకుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది.
సహమేహము, మేహపీడలు, మచ్చలు, యుతరచర్యకోగములు
క్లిష్టనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుపాటించు.
20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు పేరు. 3857
పి. సి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించుటెన్నడు?

(మాడరవరీప్రయోగంబు దాట్లర్ జె. టి. సందర్ లాండుగారి వ్యాసమున కనువాదము)

ఆధునిక ప్రపంచమున పేరెన్నికగాంచిన ప్రముఖులలో 1776 వ సంవత్సరమున బ్రిటిష్ వారి యధికారము నుడగొట్టి సంయుక్త రాష్ట్రముల (యు. ఎస్. ఏ.) లో బ్రిటిష్ వారి స్వాతంత్ర్యము స్థాపించిన ధీరులు దేశభక్తులు ముఖ్యులని చెప్పవచ్చును.

అమెరికనులు బ్రిటిష్ అధికారులపై సాధారణపడియుండి వారి అనుగ్రహమునకు నిరీక్షించుచున్న యుగాంతమునకు వచ్చిన స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించెడిదికాదు. కనడాదేశమున సంపూర్ణాధికారమున లోబడుచుకొని ప్రకృతమున హిందూదేశముల జూచుచున్నట్లే కనడావారిని పసిపాపలవలెనెంచి వారి నేమో నుద్ధరించుదానివలె నటించుచు, సేరాపలు పెట్టుచు, దుర్మృతలతో దగులుకొనునట్లుచేసి వారికి కావలసిన స్వపరిపాలన మొసంగక, కాలమునెట్టిజేయవలెనని బ్రతుకు చాలకాలము క్రిందటనే ప్రతిబింబించి, తనపంతుచిత్తవృత్తిని పామర్యాభ్యుత్పన్నుల కెల్లడింపియుండెను.

అన్యజాతులవలెనే వాగును తమగౌరవము కాపాడుకొనవలసి చాలశీఘ్రముగ బ్రతిఘటించుచు, కలహించుచు, గందరగోళముజేయుచువచ్చిరి. బ్రిటిష్ వారు అమెరికాలో దక్షిణ ప్రాంతముల గోల్డ్ మైనులను కనడాను గోల్డ్ మైనులను కనడాను పరిశీలించుటకు కనడాకిని డర్ హామ్ ప్రభువు స్వదేశమునకు మఱువెల్లి ప్రభుత్వము దగ్గరికి తెలిపించునట్లుగ గొప్పనిజేడక నోకదానిని ప్రకటించియుండెను. అప్పుడు కనడావారికి సంతృప్తి, సమాధానములనట్లు స్వపరిపాలనాధికారము నొసంగుట సంభవించినది.

జపాను స్వపరిపాలనాపద్ధతుల నెన్నడు నెవరికడ నేర్చుకొనియుండలేదు. సయాము నుండియే! ఐనను వారు చక్కగా పరిపాలించుకొనుచు వర్ధిల్లుచునేయున్నారు.

తుదకు బర్మీ సయితము సామ్రాజ్యమున, సర్వాంగస్సాత్తియైనట్టియు, నవీనమైనట్టి ప్రభుత్వమును స్థాపించుకొనగల్గినది. అది యిటీవలవఱకు విదేశీయుల ఆక్రమకార్యములవలనను, అటంకములవలనను అంతగా నభివృద్ధి జెందియుండలేదు. కాని, నిర్బంధముల వదలించుకొని తనవాద్యత తాను వహించుట కవకాశమేర్పడిన తరువాత లోకమునంగల ఉత్తమజాతుల ప్రభుత్వములతో బాటు నదియు సమానస్థితికి రాగల్గినది. దక్షిణ అమెరికాలో సయితము పలుజాతులు నానాజాతులు నానాప్రభుత్వములను ముసీరముగా స్థాపించుకొనియున్నవి. వానిలో కొన్ని అత్యుత్తమ పద్ధతులపై నడుపబడుచున్నది. వీరల రీ విధముగ జేయగలుగుటకు విదేశీయులెవరుగనోరుటగాని, తోడ్పడుటగాని సంభవించియుండలేదు. ఈదేశములు స్పెయిన్, పోర్చుగల్ యాధిపత్యమున నున్నంతవఱకు ప్రభుత్వపద్ధతి అతిఘోరముగ లోపభూయిష్టముగా నుండెను. కాని, ఇప్పుడు స్వపరిపాలనము క్రింద నీదేశములు మహోన్నతస్థితి గాంచ గల్గినవి.

విదేశీయులు నల్లమందు వ్యాపారము వలనను, ప్రధాన శక్తిపట్టణములను గొప్పగొప్ప భూప్రదేశములను ఆక్రమించుకొనుట వలనను, ఎగుమతి దిగుమతి పరకులపై పన్ను విధించు హక్కులను లాగుకొనుట వలనను, తదితర బాధలు పెట్టుటవలనను చీనాదేశము ప్రకృతమున సంక్షోభములకు గురియయ్యెను. కాని ఎవరును దాని ప్రస్తావనకు పోకయుండిన అదియును జపాను వలెనే స్వశక్తివలన నుద్ధరించుకొని క్రమములు కలిగిన ప్రభుత్వమును స్థాపించుకొనెడిది; అట్లు స్థాపించుకొని ఆధునిక ప్రపంచమున నొక భూభాగముగ దనరీతిదే; ఒకవేళ యూరప్, అమెరికా, జపానులవలె సంత సామ్రాజ్యసంఘమొనడి కాకజూయినను కొంతవఱకు క్రమాభివృద్ధి లోకముతో బాటను నుండెడిది?

ఆధునిక ప్రపంచమున విశేషాభివృద్ధి గాంచినవారిలో నెన్నడైన వారు అమెరికాయందలి నీగ్రోజాతి వారు. 1868 సంవత్సరమున బంధవిముక్తి కలిగినప్పటినుండియు వీరిట్టి అభివృద్ధికి రాగల్గిరి. ఒకవేళ వీరిని బానిసత్వమునుండి తొలగింపక, ఏమాత్రము తోడ్పడక హైందవుల విషయమున బ్రిటిష్ వారు “ఇప్పుడు కాదులే. కొద్దికొద్దిగా ముందుకు సాగవలయు. ఏదోకొంత కాలమునకు ఏమైన స్వపరిపాలనాధికారమువచ్చిన నియ్యనవచ్చును. కాని ప్రస్తావనముమాత్రము యధాప్రకారముగనే యుండవలయు. స్వంత యజమానుల పరిపాలకులు తమఅపరాధమును నెల్లడించువఱకు నిరీక్షించవలయును” అని చెప్పుచున్నట్లు మేమును చెప్పుచున్నవచ్చిన ఆనీగ్రోలు ఒకవేయి సంవత్సరములకు ముక్తి బొందెడివారే? ఎంతమాత్రము కానేరదు. ఒకవిడకు మరకాళ్లు అంటగట్టి హుళిసిన అడిగితేచి బాగుగా నడచుటకు సత్తునొంది పలుగెత్తుటకు ఏమైన పిలుచునోమోయోచింపుడు; నీటిలో దిగనివ్వక దూరముగ నెట్టి ఈతనేర్చుకొనునని యొకనికి జెప్పుచు వచ్చిన ఈత ఎంత కాలమునకు

వచ్చునో యూహించువు; శ్యామవర్ణులై సంతోషే హైన్యముగ బానిసలకంటె నీచముగ, భావిం చు నట్టి మాచు నట్టి యజమానుల వలన స్వపరిపాలనాపద్ధతులెంతకాలము నేర్చుకొనిన శేషప్రయోజనముండగలదు?

బ్రిటిష్ వారియొద్ద కావలసినతల్పిత, క్రమశిక్ష నిజమునకు హైందవులదివఱకే నేర్చుకొని అలవాటుపడియుండెడిది. హైందవులకు ప్రస్తుతము కావలసిన దేమనగా చిత్రమువచ్చినట్లుల వారినవదలిపెట్టి స్వశక్తిజాతులు కనకాశేనులైయుటయే! అధికారులు యజమానులగు బ్రిటిష్ వారి శిక్షణాక్రింద వారెంత ఎక్కువగనుండురో అంత ఎక్కువగా అత్యులు దుర్బలులే పోదురు. బ్రిటిష్ వారి నిరంకుశాధిపత్యమున నిష్ఠ దెంచబడుచున్నట్లే బానిసలవలె నెంచబడుచు హైందవులెంతకాలము తల్పితపాండగింపను ప్రయోజనమేమైన నుండునని విశ్వసించనగురా? మూడువేలసంవత్సరము లవిచ్చిన్నముగా స్వతంత్ర పరిపాలనానుభవము కలిగినటువంటి హైందవులవలె, శాంతిక్రమములు, తెలివితేటలు స్వభావముగా కలిగినటువంటి ఈమహాజాతి ఇప్పుటివలె నిక నూతనోండుండి తల్పింపించినను ఏమైన నధిక ప్రయోజనము విశేషార్థకలుగగలవని విశ్వసించనగురా? వారికి కావలసిన యోగ్యతగ్గతలు చాలినన్ని యిదివఱకేయున్నవి. హిందూదేశము తగిన తల్పిత, శిక్ష, అర్హత నొందువఱకు స్వపరిపాలన వివ్వగజాలమని ఇంగ్లండుచెప్పుటాదుట నవీనమానసిక శాస్త్రపద్ధతులను, విద్యావిధానమునకును కేవలమువ్యతిరేకమని నేను మఱువ నొక్కజెప్పుచున్నాను. ఒకవ్యక్తిగాని, సమాజముగాని ఏదైన నొకవిషయమున ప్రజ్వలించుచుండలయుననిన వారికి తగినసాధన సంపత్తివచ్చి, ప్రత్యక్షముభవము కలుగునట్లు అవకాశములిచ్చి కార్యంగమున బ్రజేత పెట్టి అందువలన కలుగుజయోపజయములను హెచ్చుతగ్గులను వారికి వదలివేసి పైపైవకనిపెట్టి యుండుట ప్రకృతపద్ధతియని లాభకారియని నవీన మానసిక శాస్త్రజ్ఞు విద్యాధికల సర్వతాభిప్రాయము. బిడ్డల స్వక్రియముగ, సుక్ష్మస్వరణ శేషులు, నడుమట, మాట్లాడుట, వ్రాయుట, హింపుట, ఆహారించుట, వేయట, పర్వము నిర్వహించుటకు తగిన క్రియాకలాపన మొనగూర్చుట సక్రమమైనపద్ధతి. లోకమున నిష్పటివఱకు సాధించిన మహత్తర కార్యములన్నియు ప్రత్యక్షముభవము. ప్రయోగముల మూలముననే గదా ఫలప్రదములగుట! వస్త్రపులుగాని సమాజములుగాని అభివృద్ధి నొందుటకు ప్రత్యక్షముభవములేన్న నేలొందువార్తము తెలు. బ్రిటిష్ వారు హిందూదేశముతో వ్యవహరించుటకు అణుమాత్రమైన నెన్నడీ అనుభవవిషయము పాటించి ఆచరణయందు చుండుకపోవుటవలన హిందూదేశమునకు మహోత్పాతము వాటిల్లు చున్నది. ఇప్పటికి నిడయే ప్రభుత్వవభరి.

ఇంగ్లండు స్వపరిపాలనాధికారములేక, ఏదైన నొక యున్నతాధికారమునను లోబడియుండి, నిర్దుష్టముగ స్వపరిపాలనా శక్తి కర్త కలుగువఱకు, ఉన్నతప్రభుత్వము అంగీకారము ఆమోదము నొసంగువఱకు నవీనముగ నుండుట సంభవించిన, నేటికిని దాస్త్రశాస్త్రములబద్ధమై యుండివలసి వచ్చెడిది! సంయుక్త రాష్ట్రముల గతియైన సంతో! తుదకు ప్రతిజాతి విషయమున నింతే సంభవించును. ప్రపంచమున స్వపరిపాలనాధికారము కలిగిన ప్రతిజాతియు స్వాతంత్ర్యమువలననే పరిపాలనాపద్ధతి నేర్చుకొన గలిగినది. అట్టిజాతులన్నియు నీటిలో దిగుటవలెనే యాతభాగుగ నేర్చుకొనగలిగినవి హైందవులకు కావలసినది నీటిలో దిగుటకు గలవాళ్లే; బ్రిటిష్ వారి కింద పరిపాలనావిషయమున హైందవులు యిప్పటివలె పడితల సంవత్సరములు తల్పిత పొందుటకంటె ఒక సంవత్సరముపాలు, వారి యంతట వారిని వదలిపెట్టి లోపలో పములు వారేపవలెనుకొనుట్లు అవకాశ ముంకిన స్వరాజ్యార్హతను వేయకట్టికముగా పొందుగలుగుదురనుట స్పష్టము. “సర్వాధికార జెడిన యే జాతి యైనను విదేశీయు నిరంకుశప్రభుత్వము క్రింద నెంత యధిక కాలము లోబడి యుండునో అజాతియంత అధికముగ క్షీణించి దుర్బలత్వముండును” అని గ్లాడ్ స్టన్ గారు చెప్పినమాటలను కాదనుట కెవరైన సామానితురా?

హిందూదేశము దాస్య విముక్తిజేంది స్వపరిపాలనాధికారము పొందుటెన్నడు? ఈపశ్చక్తికిదివఱకే సమాధానము చెప్పియుంటిని. ప్రముఖులైనట్టి, విశ్వాసపాత్రులైనట్టి ఆంగ్లేయులలో కొందఱు అభిప్రాయము తెట్టివో కనుగొందము. సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసు గారికంటె హిందూదేశమున కెక్కుడుపరిధియు తెచ్చుచు లేరు. అయిన యాదనదియెదు సంవత్సరముల క్రిందట హిందూదేశమునకు “చర్చి” అనె ఇంగ్లండు, పశ్చిమున “మిషనరీగల్లు, కొంతకాలము కాలేజీ ప్రాధాన్యము నుండి పిమ్మట సాంఘికాది విషయములలో శ్రద్ధబాని అనేక సర్వాధికారులు నే తు శీ త న గ ప ర శ్రి త ము ప ర శ్రి టన యొనర్చి హైందవుల విశ్వాసము కృతజ్ఞతల జారగొనెను. అట్టి ఆండ్రూసుగారు హిందూదేశీయులకు తక్షణమే అనగా తగిన ఏర్పాటులు గావించుటతోడనే స్వపరిపాలనాధికార మొసంగుట క్రేయస్ఫురమనియు హైందవులు పరిపాలనార్హత బొందువఱకు వేచియుండవలెనని చెప్పట వట్టిసామను బూటక

ముమాత్రమేననియు ఆలించిన పరిస్థితులు మఱింతటి వ్యమనననియు పలికియుండెను. ఇదిగో ఆయనచెప్పినమాటలు. అమెరికానుంకివచ్చిన ప్రాప్తపథగారికొకరు హిందూదేశస్థులకు తోపే స్వరాజ్యమిచ్చుట సమ్యక్తము లేక దేశమునంగల చిక్కులు గందరగోళములన్నియు చక్కజేసి ఒక యిరువది సంవత్సరములు గడచినపిమ్మట స్వరాజ్యమిచ్చుట సమ్యక్తము అని నన్ను ప్రశ్నించిరి. నేనంతట వారితో స్వరాజ్యమివ్వక ఎక్కువకాలము గడపుటచే కలుగు ప్రమాదములు అనర్థములకంటె తోపే స్వరాజ్యమిచ్చినందువలన కలుగు ప్రమాదములు అనర్థములు అంతటి ప్రమాదము కాజాలవు. ఏలనను ఒక్కొక్క ఏడు గడువకొనిది హిందూదేశమున విదేశీయుల సంస్థలు విదేశీయుల ప్రభుత్వాధికారములు విదేశీయుల నిర్బంధములు అతిశయించుచుండునని చెప్పితిని. ఆయన యూరకుండెను. కొంతసేపటికి మఱువ ఆయనగో ఒకవేళ అమెరికాలో విదేశీయులైనవైనను నూతనసంస్థ తేర్చరచినను అట్లే పుటకు తీవ్రమైన ప్రయత్నము లొనర్చినను మీ యామోదురా? లేక ఏ యిరువదిఏండ్లలో యూరకుండి పిమ్మట ఆదేశీయుల సంస్థలు దృఢముగ బాతుకొని ఘనీభవించిన మీదట వానిని యాపుటకు బ్రతుక్కించెదరా యని అంటిని. ఆయన నాతో తక్షణమే ఒక సంవత్సరము కాదుగదా ఒకక్షణ కాలమైనను విదేశీయులు నూదేశమున పతిబంధకములగు సంవత్సరములలో యూరకుండజాలమని నిష్పశ్యముగా దృఢముగా బల్కించు. వెంటనే హిందూదేశమును మీ రాదృష్టితో పరికించి హైందవులు సహనము గోల్పోయి విదేశీయుల ప్రభుత్వ నిర్మాణమునకు పాలుబడుట సహేతుకమో కాదో మీతో తెలియగలదని చెప్పితిని. అంతట ఆయన మఱువ నాతో నిల్చనియె. నేను హిందూదేశమునందంతట పర్యటన మొనర్చితిని. స్వరాజ్యవిషయమును గూర్చి ఎంతవరతోనో ప్రసాదించితిని. ప్రధానముగా మా కిప్పుడే స్వపరిపాలనము కావలయు బ్రిటిష్ వారు లేనిపోని అనవసరమలగు బాధ్యత తమపై వేసికొని ఆలించుట మాకెంతమాత్రము గిట్టదు- అని తీవ్రముగ నాకుంతతో బల్కసాగిరి అనిచెప్పి మిగుల విచారించెను.

బ్రిటిష్ ఇండియాన్ సినిమా సర్వీసులో చాలకాలమునుండి మిగుల బ్రఖ్యాతికెక్కిన బర్నార్డు హాబ్స్ గారి రీతిభముగా జెప్పుచున్నాడు: “హిందూ దేశమునకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము కొంచెము కొంచెముగా నివ్వవలెనని చెప్పటకు కారణమేమి? ఆదేశము నేడే స్వపరిపాలనాభారము వహించుటకు ఎంతయుదగియున్నది అందుకు నిద్రపడియున్నది. అది అసాగరకతగల దేశముకాదు మా బ్రతుకుకంటె ఘనతరమైన ప్రశ్నమైన నాగరకత కలిగియున్నది. కొన్ని కొన్ని విషయములలో ముఖ్యముగా గ్రామములముక్క కట్టుబాట్లలో నూదేశమునందలి గ్రామములకంటె ఎక్కువ ప్రభావప్రాతినిధ్యము పరిపాలనాపరమి కలిగియున్నది. హైందవులు శాంతస్వభావము తెలితితేటలు కలవారు. పదిమందొక్కటిగ గుఱుమాడి కార్య సాధనమునకు గడ్డంగు స్వభావము కలవారు. వారి నాయకులయొక్క వ్రాతలు, ఉపన్యాసములు, పత్రికానిర్వాహకులయొక్క సంకల్పము ధోరణి ఇంగ్లండునందలి వారి వ్రాతలతోలకంటె నెక్కువ పనిచేయుగలుగుచున్నవి. హైందవులు మనోవాంఛాఫలసిద్ధికై, ఆదర్శప్రాప్తికై పెనసలాడుచుండురు. వారికి ధర్మ సూత్రములయందలి మానవము మెండు. అట్టి హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యార్హత లేకుండురా? ‘బ్రిటను 800 సంవత్సరములపాని ప్రజానుమతము పరిపాలనార్హత బొందజాలకండెను. కావున హిందూదేశము నట్లే తాతెలు నడక నడవ. తెలివినవాడించు సహేతుకవిమర్శనకాజాలకు. పూర్వకాలమునకంటె ప్రస్తుతకాలమున మన యూహాపోహలు, యర్థములు నూజురెట్టికే జేగముగ పోవుచున్నవి. అమెరికాలోని సంయుక్త రాష్ట్రములవలె జూడుడు! ఒక్కడెచ్చన స్వతంత్రమును సంపాదించి 150 సంవత్సరముల యనుభవముతో బ్రతుకుకంటె ప్రజానుమతమును స్థాపనమునకు ప్రభుత్వాంగము నిర్మించుకొనగల్గెను. పోనీ జపానువలె దృష్టి బ్రసంగింపుడు! హిందూదేశమునూడా స్వపరిపాలన మాపించుచున్నది. కారణమేమన అందుకది సర్వస్థితిగనుండుటయే! దానికోరికలు త్రోసిపుచ్చుట మానవద్రోహ మొనర్చుటయేయనును.”

కడచిన యెదు సంవత్సరములలో బ్రిటిష్ కార్మికపక్షమువారు ‘అనుమతపరిస్థితి తేర్చడంతోడనే హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యమిచ్చుట తమ యభిప్రాయము ఆశయమని అనేక పర్యాయములు ప్రకటించియుండెరి.

వారుచేసిన ప్రకటనలలో నీక్రింది ప్రకటనము ముఖ్యముగా ప్రకటింపబడినది. “హిందూదేశాంతర్గతమున నన్ని రాష్ట్రములలోని మానవసాధరలు దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు బ్రిటిష్ దొయుని యునుల ప్రజలతో సమానముగా స్వధర్మ (స్వపరిపాలన) నిర్వహణమునకు తగియున్నారని మేము విశ్వసించుచున్నాము. కావున చిరకాలవాంఛితమగు నీకార్యము సిద్ధించుటకు మేము విధముల దోడ్పడెదముని అభిప్రాయమున్నాము.”

బోయర్ల స్వపరిపాలనాభారము వహించుటకై, ఇదవది యెండుగాని, పదిగాని, ఐదుగాని తుదకు రెండేండ్లయిననుగాని కనిపెట్టుకొని యుండవలసిన అగత్యము లేకపోయెను. ప్రభు

సాసత్యాన్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

విదవభాగము - విదవప్రకరణము

మూడవతరగతి రైలు ప్రయాణీకుల దురవస్థలు
మూడవతరగతి రైలు ప్రయాణీకులకు అనగా మూడవ తరగతి బండ్లలో ప్రయాణము చేయునట్టి లక్షలకొలది ప్రజలకు శివరకు టిక్కెట్లు కొనుటయందు సైతము కలుగు ఇబ్బంది బరద్యాను రైలుస్టేషనులో మా కనుభవమునకు వచ్చినది. మూడవతరగతి టిక్కెట్లు యంత వ్యవధియందగ యియ్యబడవని చెప్పిరి. ప్రేమను మేష్టరును చూచి చెప్పకొందమన్న నది యను కష్టసాధ్యమేగాని ఆ యుద్యోగి యున్న చోటాకరు నాకు చూపింపగా నే నతనికడకేగి మా యిబ్బందులను గూర్చి తెలిపితిని. అతడుగూడ నిపుడియ్య. పిలువెదనియే తెలిపెను. టిక్కెట్లు కిక్కిరింపు తియ్యగనే టిక్కెట్లు కొనుటకు నేనచటి కేగితిని. టిక్కెట్లుకొనుట నుభవమైన పనికాదు. బలముగలవానిది రాజ్యము. యితరుల సదుపాయమును తెక్కిచేయనివారు వెనుకనుండి యొకరినెంట్ల నొకరువచ్చి నన్ను గెంటి జేయసాగిరి. అందువలన మొదటిగుంపులో చిట్టచివరనుగాని నాకు టిక్కెట్లు దొరకలేదు.

రైలుబండివచ్చినది. దానిలో నెక్కి కూర్చుండుట మరి యొక కష్టము. రైలులోనున్నవారు బతుటనున్నవారిని నిరోధించుటవలన వారికిని పీరికిని తిట్లును తోపులాటలను ప్రబలి నవి. ఆకొననుండి యాకొనవరకును మేము పరుగిడితిమిగాని యేబండి కడకు బోయినను స్థలములేదను మాటయే వినబడ సాగెను. గార్డుతోనేను చెప్పితిని. ఏదోయొకబండిలో నెక్కుము లేనిచో యింకొక ప్రైయివేట్ రమ్మ అని అతడనెను. నాకు చాల తొందరపనియున్నదని నేను సవిషయముగా చెప్పినను గార్డు వినుట కవకాశము కలుగలేదు. నాకేమి యును తోచలేదు. నేను నా భార్యయును ఒక యింటకక్లాను బండిలో నెక్కితిమి. ఏ బండిలో పిందొరికిన నా బండిలో నెక్కుమని మగనలాలతో నేను తెలిపితిని. మే నా బండిలో నెక్కుట గార్డు చూచెను. అసన్నోలు ప్రేమనులో గార్డు మాకడకు వచ్చి హెచ్చురేటు ఛార్జీచేసెద ననెను.

“మాకు స్థలమును సమకూర్చుటకు మీరు బాధ్యులు. మాకెక్కడను స్థలము దొరకనందున మేమి బండిలో మాకచ్చుంటిమి. మాకు మీరు మూడవతరగతి బండిలో స్థలము చూపించినచో మే మచటికే పోయెదము.” అని నేనంటిని.

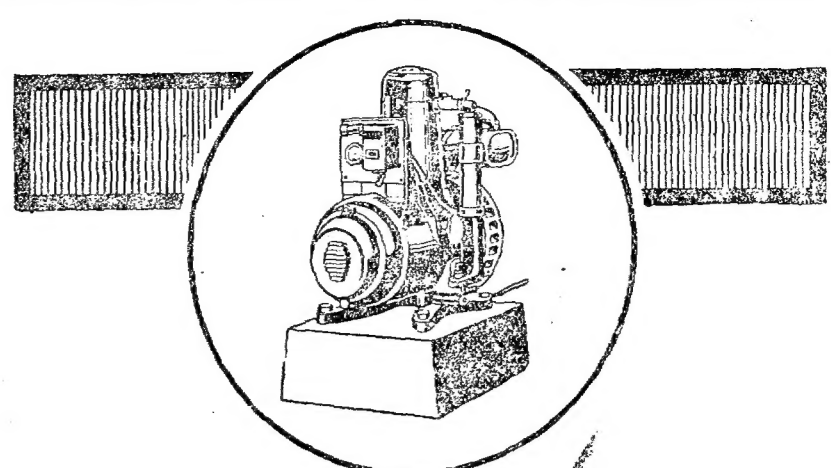
“నాతో వాదించుకొనరలేదు. నేను మీకు స్థలము చూపించలేను. మీరు హెచ్చురేటు నియ్యవలెను లేదా దిగి పోవలెను.” అని అతడనెను.

నే నెటులైన పూనాకునెట్లుటకునిశ్చయించితిని. కావున నే నపుడు గార్డుతో వాదించెదమనికొనలేదు. కావున అతడు

త్యాగ మేర్పడి వలయు సాధనసంపత్తికూరులతోడనే స్వతః పాలనాధికారము వారికియొసంగబడెను.

అప్పటినుండి వారు చక్కగనే నిర్వహించుచు వచ్చిరి. బోయర్లకువలెనే తమకును పూర్వజ్యము తోడనే యేల సిద్ధింప రాదో వారు ప్రాందవులు) యూహింపజాలకున్నారు. ప్రాందవులు ప్రకృతమున కొరుగదొక్కటియే! ఇకముందెట్టి కాలక్షేపము వాయుదాలులేక తక్షణమే హింసాత్మకమును, హానికరమునగునట్టియు, షీతలను కలుగజేయుచున్నట్టి విచేత్య ప్రభుత్వమునందు మరకాట్టుతక్షణమే నూడబెరికిస్వకీయముగ నడవలయుననియే. హిందూదేశమును బాగుగ గుర్రెట్టిగనట్టి ఆంగ్లవిరుషిమణి యైన ఆనిబిసెంటుగారు చెప్పిన యాక్రొందివిధముగ మరెవ్వరును చెప్పజాలరు; ప్రాందవులు తమను ఎప్పుడు చేతవారకాని పని కూనలవలె నెంచిలాలించు ముసలి వాయనమ్మ బ్రిటిషుప్రభుత్వ శాఖరినిజూచి చాల విసిగి వేసారిపోవుచున్నారు. బ్రిటిషువారు ప్రాందవులను పసిబిడ్డలవలె నెంచుచో మంచిదే! కాని వారి యంతట వారి నే ప్రాకులాడుటకు, లేమటకు, నడమటకు, బోర్ల పడి మరలలేమటకు ఏల నవకాశమివ్వరాదు? ఎప్పుడు వారి ముక్కుకు త్రాడో, నోటి కళ్ళేమోవేసి అటునిటు గుంజుచువచ్చిన అడ్డకాళ్ళు ఏర్పడి నంకరటింకరగా నడచుట పంభించును. యవార్థమునకు స్వపరిపాలనావిషయమున నవకాశమిచ్చిన పందర్బము లన్నింటియందు వారు జయప్రదముగ నిర్వహించుచునే వచ్చిరి.

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి
అనువాదకుడు.



ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ ఫవరు
మీరు కొరునప్పు డెచ్చటనైనను
సిద్ధపరచుకొనవచ్చును.

4677

ఎలెక్ట్రిక్ సవయిచేయు చోటునకు మీరు వచ్చెయందుకు వారలకు ఎక్కువ సౌ బంగాళా దూరముగానుండినను ఫరవాలేదు. కర్మమేలనిచ్చి లోటు పూర్తిచేయును. నంట డెల్కోలైట్ మియ్యటికి నెలకుమన, యింటికి భోజనశాలకు పడకగదులకు నివ పవరకు నిక్షణమే సవయిచేయును. అయితే సింపు యింతవంతటికి ఎలెక్ట్రిసిటీ సవయి మైనకాంతిగలిగి, అనేక పనులకుపయోగ చేయును. కలమును వృధాజేయక ఫాక్టరీ ఖర్చులను చాలవఱకు తగ్గించును.

తక్కువ ధరకలది. విశిష్టవ్యయమునకే తిరుగగలది. త్రిప్పక కడు నులభమైనది. బటన్ ఒత్తినమాత్రముననే ఆరంభమగును.

DELCO-LIGHT

పూర్తినివరములకు, ఆవరము చిరకాలమువరకు శుభ్రముగానుండుటకు విలైన ఫ్రీగి డేర్ నివరములకు యీ తిగువకు వ్రాయుడు.

VOLKART ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు, లాహోరు, కరాచి. D 1

కొరినప్రకారము పూనావరకును హెచ్చురేటు నిచ్చితినిగాని నేను అక్రమమును నిరసించితిని.

తెల్ల వారుసరికి మేము మొగలసరాయి చేరితిమి. ఒక మూడవతరగతిబండిలో మగనలాలు మాకు స అముచేయగలిగెను. మే మచటికిపోతిమి. అచట టిక్కెట్లుకల్పితతో నే నావిష యములనన్నిటిని తెలిపి నే నచట మూడవతరగతి బండిలోనికి మారినట్లు సర్టిఫికేటు నిమగ్నియడిగితి. అతే డియ్యననెను. పిమ్మట నేను పెద్దయద్యోగులకు వ్రాసితిని పర్మిషికేటుయొందనిచో హెచ్చురేటును ముజరాయిచ్చుపద్ధతిని మేము పెట్టుకొనలేదు. వివిష మునుమాత్ర మటుల ప్రత్యేకముగా చేసెదము గాని బరద్యానునుండి మొగలసరాయివరకును మాత్రము ముజరా యాయ నీటులేదు” అని నాకు ప్రత్యుత్తరము వచ్చినది.

అటుపిమ్మట మరి పెక్కుసార్లు గూడ నా కిట్టి అను భవములు కలిగెనుగాని వానినన్నిటిని వ్రాయవలెనచో యొక పంపుటమగును. కావున వానినిగురించి ముందు ప్రకరణములలో సందర్భానుసారముగా సంగ్రహముగా నివరించుచుందును. నే ను శరీరదౌర్బల్యమువలన మూడవ తరగతి బండ్లలో ప్రయాణ మును నిలిపివేయవలసి వచ్చినందులను యిప్పటికిని జింతించుచు నేయున్నాను.

రైలు యద్యోగుల నిరంకుశత్వమే యీ యిబ్బందులకు కారణము. ప్రయాణీకుల మెటులైననును నింద్యులును అల వాటులను సార్వధికపరత్వమును అజ్ఞానమునుగూడ నిందింపక త వ్వదు. తాముటుల ప్రవర్తించుచున్నామని గ్రహింపజాలకుండు ట మరంత శోచనీయము. తాము చేయునదంతయును న్యాయ మైనదనియే వారు భావించెదరు. విద్యాధికులు జనసామాన్యము పట్ల నలత్మ్యభావమును కలిగియుండుటయే వినకన్నిటికిని కార ణము.

మేము కళ్యాణప్రేమను కేరళుడికి శివప్రాయులుగానుంటి మి. నేనును మగనలాలను ప్రేమను కొలాయియొద్దనుండి కొంత నీరుతెచ్చి స్నానముచేసితిమి. నా భార్య కొర కేర్పాటు చేయుటకునేను వెళ్లుచుండగా దేశ సేవక సంఘసభ్యుడగు క్రియంత కాలుగారు నన్ను చూచి గుర్తించి నాకడకు వచ్చిరి. ఆయనగూ

డ పూనాకే వెళ్లుచుండెను. రెండవతరగతి బండిలోని స్నానపు గదిలోనికి నా భార్యను తీసికొని వెళ్లెదనని యాతడనెను. రెండవ తరగతి బండిలోనికి వెళ్లుటకు మొదట నేను సంకీయం చితినిగాని ఆ యనుచితకార్యమునకు చివరకు నేనుగూడ సహ కారికైతిని. సత్యారాధకున కిడితగదని నే నెరుగుదును. అచట స్నానము చేయవలెనని నా భార్య యెంతమాత్రమును కోరియుం డలేదు. సత్యముపైగల నభిమానముకంటె భార్యపైగల నభిమాన మధికమై నాచే నట్టి యజ్ఞతన చేయించినది. సత్యస్వరూప ము మాయయన జీవ్యవసనము చూటన దాగియున్నదని ఉపని వత్తులు తెలుపుచున్నవి. (మో. క. గాంధీ. ఎంగుండియా 17-5-28.)

తాడేవల్లిగూడెం అధ్యక్షుడు

కలిదిండి గంగరాజుగారు తాలూకాబోర్డునకు
యెన్నుకొనబడుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

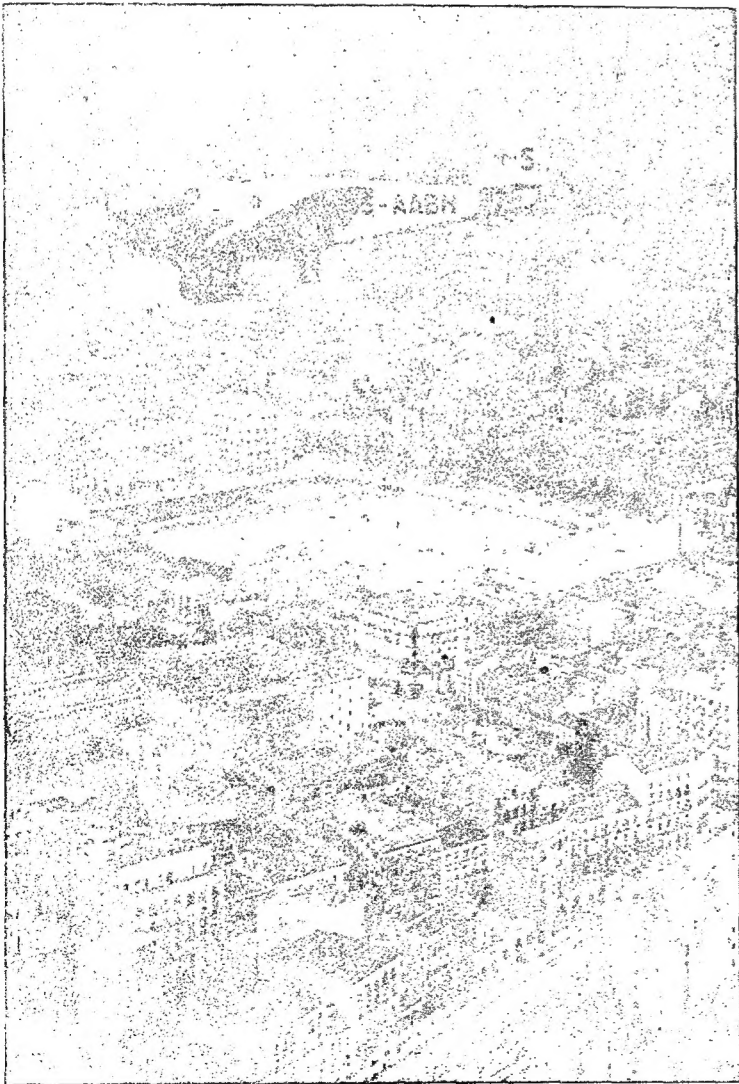
తాడేవల్లిగూడెం, మే 21— తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నికకు పదహారుగురు సభ్యులు హాజరయి, కలిదిండి గంగరాజుగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రతిపూలపక్ష మువారు నిమ్మల నారాయణస్వామిగారిని అధ్యక్షిగ నూచించిరి. కాని వారు వెంటనే విరమించిరి. తరువాత పెనునుచ్చ నూర్యనారాయణరాజుగారి పేరు నూచింపబడినది. ఓట్లు లెక్కింపుసమయమున వారు గూడ ఉపసంహరించుకొనిరి. గంగరాజుగారు అత్యధికసంఖ్య ఓట్లతో ఎన్నుకొనబడిరి.

గజికిలైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-2-0,
ఈ త్రివిధమున నాలుగు పూటలు రావన వీడ, గట్టి
విజయము, బిర మొదలగునవి వరించును. తప్పుక పనికలదు.
అమ్మకొనియెదగ నిట్లో బొంబాయి - ముద్రాదాడు.



గతశనివారము మధ్యాహ్నము 1 గం 30 నిమిషకు సైదాపేటలోని కారణేశ్వరునిగుడికి చెందిన రథము తగులబడినది. 50 వేల రూప్యములతో నిర్మింపబడిన ఈ రథము బాగులుచాలినది.



ఆయుధరక్షణముగల ప్రయాణికుల విమానము

ప్రయాణికులకొరకు కుద్దేశించబడిన విమానములనే యుద్ధమునందుగూడ ఉపయోగించుటకై అందు 5 మెషీనుగన్ను పొందుపరుపబడెను. స్పెయిను దేశపు విమానదళములోని యిట్టి విమాన మొకటి మాగ్రిడు నగరముపై ఎగురుట. (సెంట్రలున్యూసు)



ఆర్. ఎం. స్త్రీధంగారు

ఎం. ఎ., ఐ. ఇ. ఎస్.

సైమను విద్యోపసంఘ కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.



కెప్టన్. జి. హెచ్. ఎల్. స్రీనివాసుగారు

ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వమున విమానముపై చట్టివచ్చిన యోధుడు. (సెంట్రలున్యూసు.)



స్పెయిను ప్రధానియగు జనరలు ఫ్రె. మో. డిరి బెరాగారు వారి ప్రేయసికుమార్తెలతో మాగ్రిడు నగరమున పచారుజేయుట. (సెంట్రలున్యూసు)

FIG. 1. *Staphylococcus aureus* strains used in this study.

వచ్చినందులకు ముద్దాయి మీద క్రిమినలు కోర్టులో చర్యదీసి
కొందునని భంజి చెట్టును కల్వర్తురుగారు తిరిగి ముద్దాయికి జవా
బు వ్రాసిరి. అందుమీద కల్వర్తురుగారిని బంగళాను భారీ చేసి వె
ల్లిపోవలసినదని జెప్పి అప్రకారము నారాకి సివిజనోటిను ముద్దా
యి ఇచ్చెను. ఈ నోటిను అంజినపెంటనే పర్యాయుని జరిపి
మంచి గంభిరపు చెట్టు కలుపుకొనె నను నేరము ఆశోపింపబడి ము
ద్దాయిమీద దావావేయబడెను. ఇందు కల్వర్తురుగారి నాకర్లు బ
ట్టరు తప్ప మరెవరును సాక్షులులేరు. ఈ కేసును ఇంకొక నో
టికి మార్చవలసినదని కోర్తగా న్యాయమూర్తులు అనంతపురం
జిల్లాలో కడిరి పబుమేజస్ట్రేటుగారు విచారించునట్లు ఆజ్ఞా
పరిచిరి.

లిల్లోవా సమై పరిస్థితులు

విల్లోపియన్ కార్మికులకు సహాయముకొరకు
కలకత్తా, మే 22:—విల్లోపియన్ కార్మికులకు సాయము చేయవలసినదని కోరుతున్న యి.ఎ.ఎ. కౌన్సిల్ కార్యదర్శి లండన్ లోని కౌన్సిల్ లోని సభలో పాల్గొనినాడు. (ఆ. ప్రెస్.)

రైల్వే కార్యగారములు బహుశా రేపు
తెరువబడును

కలకత్తా, మే 21:—లిల్లోవా రైల్వే కార్యగారములు బహుశా రేపు తెరువబడవచ్చును. పని చేయదలచినవారికి పోలిసులకు యింకా పనులు.

సిల్ నాథ్ బెనర్జీపై కేసు వాయిదా వేయబడినది
కలకత్తా, మే 21:—జి. వి. రైల్వే లెబర్ యూనియన్ సభ్యులకు సిల్ నాథ్ బెనర్జీపై లెబర్ కేసు, జూన్ 5 వ తారీఖుకు వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదులు కేసు నింకొకకోర్టుకు మార్చుకొనుటకు మోక్షోద్యమి అనుమతి బడయుట కిట్లు చేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

లిల్లోవా సమై జరుగుచున్నది

కలకత్తా, మే 21:—లిల్లోవా సమై జరుగుచున్నది. పనివారిలో కొందరు పనిలో చేరుటకు నిశ్చయించినవారికి పనివారికి అప్పగించిన పనిని తెలియచున్నది.

జనపనార మిల్లులలో సమై

కలకత్తా, మే 21:—ఈరోజున జనపనార యంత్రాలయములలో సమై తగ్గదల లో నున్నది. ఆ సల 22 మిల్లులలో 10 మిల్లులలో పనివారు పనులలో చేరినారు. జనపనార యంత్రాలయధికారులు ఒక రోజు మోపుపని యిచ్చునట్లు తీర్మానించినవారిని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

116 మంది మార్వాడీలు అరెస్టు చేయబడిరి

ఈ సాయంత్రము పోలిసువారు జనపనార వర్తక సంఘమువారి కార్యాలయమును పోదాచేసి జైల్లో చేరవలసివై బాధపడుచున్న 116 మంది మార్వాడీ వర్తకలను అరెస్టు చేసిరి. పోదా నాలుగుగంటలపై జరిగి కొన్ని గ్రంథములు తీసికొనిపోయినది. ఒక్కొక్కరిని 100 రూపాయల జామీనుపై వారిని విడుదలచేసిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

జయనారాయణసింగుగారిపై కేసు

కలకత్తా, మే 21:—జనపనార యంత్రాలయములలో సమై చేసినవారి నాయకుడగు జయనారాయణసింగుగారినుమరి ఏడుగురును మే 16-న తారీఖున దండగములుచేసివారిని కేసుచేయబడినది. డిప్యూటీ కమిషనర్ గార్డ్స్ సాక్ష్యమిచ్చుచు జయనారాయణసింగు ఆజ్ఞా ప్రకారము రాళ్ళు దువ్వబడినది చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లు పరిస్థితులు ఏమియు బాగులేవు

బొంబాయి, మే 21:—మిల్లు పరిస్థితులెంతయు చక్కబడలేదు.

‘సంయుక్త సమై సంఘము’ ప్రభుత్వపు పట్టణ పనివారి వత్తుమన మాటలూ, వారికి కావలసిన జీతమునప్పించవలసినదని కోరుతున్నార. జీతము పుచ్చుకొనుటకు పనివారికిచ్చిన గడువు చాలదనియు, చాలమంది ఆనాడు (మే 11 తారీఖున) తెలియకరాలేదనియు, ఈ పనివారికి జీతములిచ్చుట అనవసరమనియు వారు తెలుపుచున్నారు. పనివారు రోజంతయు కేటబద్ధులై వారికి రావలసిన పట్టణజీతములకై ఆకురతవటవారి దురవస్థను ప్రకటించుచున్నది. ప్రతిరోజు వారక్కడక్కడ సభలుగావిందుచున్నారు. ఈరోజు సభలో ఆతివాదనాయకులు బొంబాయిలో చేయున్న మహానాయకుల యీ సమస్యను విచారించక పోయినందుకు తీవ్రముగా ఖండించిరి. మహాత్ముడు, మోతీలాల్, అహ్మద్, కే.ఎల్.గారు తీవ్రముగా ఖండింపబడిరి. నాయకులు పనివారినికూడ కలుపుకొనినగాని మనదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమురాదని వారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయి, మే 21:—సర్ కాన్ జి.హంగీర్ గారు జీతములు తగ్గించిన మిల్లులపై చెప్పవలసినదని సమై సంఘము నడిగినట్లును, సమై సంఘమువారు వాటిపై, ఎంతతగ్గించినది వివరముగా ప్రాసినపుడును తెలియచున్నది. సమై సంఘమువారు పనిలోనుండి తీసివేయబడినవారికి జీతములు నిప్పించమనికూడ బొంబాయి ప్రభుత్వ సభ్యుడగు సర్ కాన్ జి.హంగీర్ గారికి తలపించిచ్చినారు. (ఆ. ప్రెస్.)

సమై నాయకులను చంపెదమని బెదిరించుట

బొంబాయి, మే 21:—సమైలో మాన్యుయల్ గారు యంత్రములను తుడుచువారిని పనులలోనికి రానివ్వకపోయినందుకు చంపెదమని అతివాదనాయకులకు లేఖలువచ్చుచున్నవి. ‘సమై సంఘము’ ఒప్పుకొనినందుల ఆ పనివారిని పంపుటకు అభ్యంతరములేదని వారు చెప్పుచున్నారు. తమను పుచ్చుకొనకపోవుటవలన వారు యంత్రములకు పట్టిపోవు

గట్లు చేయవలసినదని పనివారిని కోరిరి. నిజముగా జీతములు తగ్గించబడినట్లు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పుచ్చుకొనెదరని కాన్ జి.హంగీర్ చెప్పిరట. (ఆ. ప్రెస్.)

‘సంయుక్త సమై సంఘము’ వారి ప్రకటన

మిల్లు యజమానుల దురాగతముల ఖండించుట
మే 21:—మిల్లు యజమానులు పూర్వపు పద్ధతులమీద పనివారిని చేర్చుకొనుట దుర్లభమనియు, కొత్త పద్ధతులను వివరించు ప్రకటించినదానికి ప్రత్యుత్తరముగా సమై సంఘము ప్రకటన గావించినది. మొదట మిల్లు యజమానులు తమ సమై దారుల ప్రతినిధులుకాదని ప్రాసిన వ్రాతలు సరికావనియు, ఇట్లు చెప్పుటకు సమైను ధీర్ఘము చేయుటయేగాని మరియే కారణములను కనబడుటలేదని వారు చెప్పుచున్నారు. పనివారిని జలవంతముగా లొంగదీయుట సాధ్యముకాదనియు, ఈ కారణము మిల్లు యజమానుల కెన్నిపాట్లొస్తున్నవో పనివారికిగూడ అన్నిపాట్లొస్తున్నవియు వారు చెప్పుచున్నారు. పనివారు కాంట్రాక్టర్లపై చేసిన విషయమై మొదట యజమానులే జీతములను తగ్గించి రద్దుచేసినవియు, పనివారు నిర్దోషులనియు చెప్పుచున్నారు. జీతము తగ్గించబడుచున్నదను పంగతియైనను పనివారికి తెలియనివ్వక, జీతములిచ్చువాడువ్రతము తక్కువజీతము లిచ్చునట్లు గుమాస్తాలతో చెప్పుటకంటె అధర్వ వింతకంటెదడదని వారు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి కంట్రాక్టు ఆయినందుల నింతకంటె అధర్వ చచ్చుటను నుడబోదు. జీతములను తగ్గించలేదని రుజువు చేయవలసినదనియు జమానులను వారు కోరుచున్నారు.

మిల్లు యజమానులకు నష్టము వచ్చుచున్నదను విషయమై 1915-1922 సంవత్సరములలో మిల్లులమీద 58 కోట్లు లాభము వచ్చినదనియు, ఈ కాలములో జీతమును కొంచెముగా పెంచుచుటకు బ్రహ్మచులు దిగివచ్చి వారనియు వారు నడుపుచున్నారు.

పనివారప్పుడప్పుకు పనిలోనికి రారను విషయమై, పనివారి దేహములు ఉక్కుతో చేయబడలేదనియు, 10 గంటలు పనిచేయుటవలన వారిదేహములు కుప్పించి, కష్టపనాకై క్షింభించుననియు వారు వ్రాయుచున్నారు. అదిగాక ఒకరోజు రాకపోయిన రెండురోజులు జీతము పట్టుకొనుచున్నారు. పనివారిని యెప్పుడుబట్టిన అప్పుడు కల్లిపాముని చెప్పుటకు యజమానులకు అధికారమున్నదో, తమ యిష్టమువచ్చినప్పుడు వచ్చుటకును, కష్టమువచ్చినప్పుడు మానుకొనుటకును వారికి హక్కులేదా? మరియు యజమానులు తమకు లాభమువచ్చినంతవరకు ఫ్యాక్టరీపట్టుమును అనుసరించుటయు, పనివారికి లాభము వచ్చునప్పుడు అనుసరింపకపోవుటయు న్యాయముకాదని చెప్పుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయి కార్మికేషన్ జోక్యము పుచ్చుకొనదు

బొంబాయి మే 21:—బొంబాయి కార్మికేషన్ సభ మిల్లుకాదాలో జోక్యము కలగజేసికొనగూడదని తీర్మానము కార్మికేషన్ సభలో ఆమోదింపబడినది.

మిల్లు పనివారికి యంత్రత పనులు కల్పించవలెననియు, ప్రభుత్వమువారితో కార్మికుల తత్తుమన రాయబారము నడుపవలెననియు, కార్మికేషన్ సభలో తోకేగారు తెచ్చిన తీర్మానముపై చర్చ జరిగెను. చాలమంది అనేక కారణముల వల్ల తీర్మానమును ఆడ్డగించిరి. తమ సాయము చేయనప్పుడు ప్రభుత్వమువారిని సాయము చేయుమనికోరుట విచేతముకాదనిరి.

రెండు గంటలు చర్చజరిగిన తరువాత తీర్మానము ఓడిపోయెను. (ఆ. ప్రెస్.)

పోలాపూర్ మిల్లు సమై

యజమానులకును పనివారికిని సంధి కుదిరినది

పోలాపూర్, మే 21:—సమై అంతముగుచున్నది. మిల్లు యజమానులకును, పనివారికిని జరిగిన సమావేశమువలన కేదములు తగ్గిపోయినవి. నాయకులు పనివారిని పనులకు మే 25 తారీఖున పోవలసినదని సలహా నిచ్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

జమీన్దార్ పురం సమై అంతముగుచున్నది

బొంబాయి, మే 21:—తాతా ఐర్న్ ట్రీట్ కంపెనీ యజమానుల జమీన్దార్ పురం సమై అంతముగుచున్నదనియు, ఈ ఉదయము ఒక ఇనపఖడ్డీల కర్మాగారము పనిచేసినదియు తెలుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

రమ్యాద్రవ్యము వచ్చినది

బొంబాయి, మే 21:—ఇటీవల జోషీగారు రమ్యాద్రవ్యము గుజరాత్ వరదలనికి వచ్చినదని చెప్పగా కార్యదర్శి రాలేదని చెప్పెను. అందు విషయమై జోషీగారు తనవద్దకు రాకపోయినను, బొంబాయిలో నొక సంఘమువారికి సహాయము వచ్చినదనియు, ఆసంగతిని వారు కనుగొని తెలిసి కొనవచ్చుననియు వ్రాయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

30, బట్టలనేతయంత్రాలయములు

మూలబడినవి

భారతీయుల బహిష్కరణమే కారణము

భారతీయులారా, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును పూర్తిగా సాగించుడు

శుభ్రనిక ఆరికాస్త్రజ్ఞుడు, ఎస్. హెచ్. హర్షుగా రు స్థానపత్రికలో ఏప్రిల్ 9 లేదీ నిట్లువ్రాసిరి:—“భారతీయులు విదేశీవస్తు బహిష్కరణమునుగావించుటచే లక్షాక్షబ ర్కలో బట్టలనేతయంత్రాలయములు 30 మూలబడినవి. కట్టిపెట్టక తప్పినదిగాదు.”

భారతీయులారా, బహిష్కరణ ప్రారంభముననే 30 యంత్రాలయములు ఇంగ్లండులో మూలబడినవి. మనము పూర్తిగా, స్త్రీలు పురుషులు, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును గాఢించితిమేని, స్వరాజ్యము, ఆరణ్యేలో ‘తాండనూడకుండు నా’ భారతీయులారా, ఖరీదు ఎక్కువనక, ఎటులైనను, విదేశీవస్తుములను బహిష్కరింపుడు. భారతదేశ దాస్యమును బా రద్రోలుడు. భారతమాత ఆకాంతయు మనవైగలను. మనము విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును గావించినచో మాతృదేశము పరిధించినవార మగుదుము. ఈవిషయములో స్త్రీలు ఎక్కువ సహకారము కల్పనలసియున్నది. అప్పట్లో సోదరీమణులారా చూచితిరా మనము, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును ప్రారంభించితిమాలేవో, ఇంగ్లండులో 30 బట్టల యంత్రములు మూల పడినవి. మిరంపరను సహకారమునల్పచో ఒకనెలరోజుల గుంపరికి బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యమిచ్చెదమని బేరమునకు రాక మానరు. కాన లెండు, తోడ్పడుడు. స్వరాజ్యమును సాధింపుడు. భారతమాత దాస్యమును బాపుడు.

బార్డోలి పుణ్యక్షేత్రము

బాలీయనాయకులు సందర్శించుచున్నారు

నూరతు, మే 21:—కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు డాక్టరు అస్వాగీగారును, మాలానా సాకతాగారును, మోహివాపూడిగారును, మహమ్మదు బెలూచీగారును, డాక్టరు జయరామదాసు దౌలత్ రామ్ గారును బార్డోలిలోని సత్యాగ్రహద్యమ పరిధికు లను పరిశీలించుటకయి బార్డోలికి వయనమైపోవుచు నూరతు నగరమునకు విచ్చేసిరి. ఆ. ప్రె.

నారిమనుగారి సంచార ప్రచారము

బార్డోలి, మే 21:—నారిమనుగారు బార్డోలి శాలాకాలోని అనేక గ్రామములను సందర్శించిరి. నూరతు రేవేల మంది రైతులుగల బహిరంగ సభలలో నువన్యసిందిరి. నూరతు 5 బహిరంగ సభలను జరిగిరి. ధర్మరక్షణమైన బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకుదుర్కొడి బార్డోలి ప్రజలు చెయున్న యీమహా సంఘర్షణ కేవలము తాలూకాయొక్క క్షేమమునకే కొనసాగింపబడుటలేదు. ఇది ఆఖిరభారతదేశమునకు సంబంధించిన యుద్ధముమై యున్నది.

జప్తునుల మిషమీద గవర్న మెంటువారు పతాకులను విచ్చలవిడిగా గ్రామములపై దాడివేడల నిచ్చుటమాన్యుమైపని యని ఖండించిరి. దౌర్జన్యరహితమైన కాంతియుతమున పద్ధతుల నవలంబించి మిషాయనుని యాదేశముల ననుసరించవలయునని నారిమనుగారు రైతులనందరిని హెచ్చరించిరి. ఇటువంటి పోరాటము బ్రిటిషువారితో గత 100 సంలముల మధ్యకాలములో యీ హిందూదేశమునందు జరిగియుండలేదని చెప్పిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

* * * * *

బార్డోలి ప్రతిజ్ఞ — కానన సభ్యత్వ తిరస్కారము
బార్డోలి ప్రజల యెడల ధర్మవిరక్తముగా ప్రభుత్వమువారు వ్యవహరించు చున్నందులకై బొంబాయి కాననసభ్యులు తమ సభ్యత్వము వదలివేసిరి. ఇట్లు వదలివేసినవారిలో మారిభాయి అమీనుగారు 9వ వారు. (ఆ. ప్రె.)

బట్టరు కమిషను

లండన్, మే 21:—బట్టరు కమిషను సభ్యులు ఎక్కువదో పోవుటచే పని ఆగిపోయినది. జూలై మధ్యనగాని కనిగి తీవ్రముగా ప్రారంభించరు. అప్పుడు లెస్సీ స్కాట్ గారు న్యాయ శాస్త్రసంబంధమును విషయములను గూర్చి చెబిపెరుగు. సెప్టెంబరులో ఆరిక రాచకీయ విషయములను ఆలోచించెదరు. ఆక్టోబరునకి లెస్సీ స్కాట్ గారు నిర్మాణ సూత్రములను చెబువ గలరట. అనుభవముగల వ్యక్తులను సంస్థానము తరపున సాక్ష్యము నీయవలసిన గోరెరు.



స్వదేశ సంస్థానములు:

భావిపరిణామము

శ్రీకృష్ణ

స్వదేశ సంస్థానములవారి అడవిడి బలముగ నున్నది. బట్లరు కమిటీవారు ఇంగ్లండుకు బోయిరి. వీరు హిందూదేశమున విచారణ ముగించితి. వీరిలో నిరువురునభ్యులు ఇంగ్లండులో నిపుడు స్వంతపనులను జూచుకొనుచున్నారు. అందుచే జూలై నెలలోగాని అక్టోబరులో విచారణ ప్రారంభము గాదు. సంస్థానాధీశులచే కుదుర్చుకొనబడిన సుద్రసిద్ధిన్యాయవాదులగు సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు న్యాయసంబంధముగ ప్రశ్నలగూర్చి కమిటీవారియెదుట వాదించెదరు. అక్టోబరు నెలలో వీరు కొన్ని పునర్నిర్మాణసూచనలను తెలిపెదరు. కమిటీవారు హిందూదేశమునకు తిరిగిరాక అక్కడనే రిపోర్టు పూర్తిచేసెదరు. సంస్థానాధీశులు సమర్పించు విజ్ఞప్తి సందర్భమున తోడ్పడుటకై పాటియాలా మహారాజగారు ఇంగ్లండుకు పయనమయిరి. వీరు సంస్థానాధీశులసభకు అధ్యక్షు లగుటచే అధికారరీత్యా వెడలుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకును హైందవ సంస్థానములకును గల సంబంధమును స్పష్టముగ పరిష్కరింప జేయు నిమిత్తమే పాటియాలా మహారాజగారు ఇక్కార్యమునకు బూనుకొనిరి. సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు రొక విధానమును తయారుజేసిరి. దానియందు కొన్ని మార్పులు సూచింపబడినను దీనిని గూర్చి విచారింపకముందు సంస్థానాధీశుల ముఖ్యోద్దేశ్యమును గ్రహించుట యవసరము. స్వదేశసంస్థాన సమస్య బ్రిటీషు ఇండియా సమస్యకు విశేషముగ సంబంధించియున్నదని సర్వత్ర యంగీకరింపబడుచున్నది. అట్టితరీ బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును స్వదేశ సంస్థానములును మాత్రమే ఒడంబడిక కుదుర్చుకొనిన సరిపోవునాయను ప్రశ్న గలదు.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సూచించినట్లు, బ్రిటీషుప్రభుత్వము, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు, స్వదేశసంస్థానములు, అందలి ప్రజలు అను నాల్గుపక్షములుగలవు. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనవిధానమును తయారుజేయునపుడు, ఈనాల్గు పక్షములనుగూర్చి విచారింపవలయును. పాటియాలా మహారాజు, మున్నగు సంస్థానాధీశులు, స్వపరిపాలనము సనుభవింపనున్న బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలతో సంబంధము లేకుండ, బ్రిటీషుప్రభుత్వముతో మాత్రమే సంబంధమును నిర్ణయించుకొనవలెనని తంటాలు పడుచున్నారు. ఈసంగతిని యామహారాజగారిది జర కొకమాత్రం తెలిపియుండిరి. ఇర్విన్ ప్రభువు గారు వీరి కీర్తి ప్రోత్సహమువగియుండిరి. కాని, యిట్టి ప్రయత్నము తుదకు విఫలముగాకమానదు.

బ్రిటీషు ఇండియాసమస్యయు స్వదేశసంస్థానసమస్యయు అవిభాజ్యవనంబంధము గలవగుచో, బెంటిని విచారించుటకు ఒక్కవిచారణసంఘమువారినే నియమించి యుండవలసినది. సంస్థానసమస్యను విచారించుటకు బట్లరుకమిటీని, బ్రిటీషు ఇండియా సమస్యను విచారించుటకు సైమన్ కమిషనును నియమించుటవలన, రెంటికిని సంబంధముండజాలదు. స్వదేశసంస్థానముల స్థానమును ఖాయముగ నిపుడు నిర్ణయించినను, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు స్వపరిపాలనమువంకకు బోవుచుండ, సంస్థానములు ప్రజలు నిరంకుశముగ పరిపాలింపబడుట కంగీకరింతురా? బట్లరుకమిటీ విచారణలో గాని, సంస్థానాధీశుల చాకచక్యమునందుగాని, సంస్థానప్రజల కెట్టిస్థానము గనుపింపదు.

వీరినిగూర్చి తలచుచుంటే గనుపింపదు. సంస్థానాధీశులు తమ ప్రజల యభీష్టమును కనుగొనక, ఎట్టి సమర్థుడగు న్యాయవాదిని నియమించినను, ప్రయోజనముండదు. సంస్థానప్రజలు స్వపరిపాలనమును గాఢముగ వాంఛించుచున్నారనుటకు, ఈ సమయమున జరుగుచున్న సభలే ప్రబలిదర్శనములు. హిందూదేశ స్వరాజ్యవిధానము ఏరూపము దాల్చవలయునను ప్రశ్న గలదు. ఛెడల్ రూపమని కొందరును, యూనిటరీ రూపమని మరి కొందరును, కొందరు ఆ స్త్రీలియావలె నుండవలయుననియు, మరికొందరు కెనడావలె నుండవలయుననియు, ఇంకొకరకము అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవలె నుండవలయుననియు, ఈరీతిని ఎవరికి దోచిన యభిప్రాయమును వారిచ్చుచున్నారు. తుదకేరూపము ఖాయమయినను, స్వదేశ సంస్థానములకు దీని యం దర్పణ మేర్పడవలయును. సంస్థాన ప్రజలకును, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలకును గల సంబంధమును స్పష్టముగ నిర్ణయింపవలయును. ఇరువురకును స్వరాజ్యమే మూలాధారముగ నుండవలయును. అందుకుమార్గంబకరు స్వపరిపాలనమును, వేరొకరు నిరంకుశపరిపాలనమును అనుభవించు వద్దతివై, హైందవ రాజ్యాంగ స్వరూపము నేర్పరుప వీలులేదు. ఆ విషయమును బట్లరు కమిటీవారుగాని, సంస్థానాధీశులుగాని గుర్తించుటలేదు. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు స్వరాజ్యము సనుభవించుచో, సంస్థానములు వారికి లోబడియుండవలసినచునేమో యని, వీరు భయపడుచున్నారు. అందుకనియే, తమ నిరంకుశపరిపాలనము స్థిరస్థాయిగనుండునట్లు ఏర్పాటుల జేసికొనయత్నించుచున్నారు.

ఇది మిగుల సంతకచితదృష్టి యనుటకు సందియములేదు. సంస్థానాధీశులు ఇతరుల అనుగ్రహమును సంపాదించుటకు లేనిపోని తంటాలు పడుట కన్న, తమప్రజలపై తా మాధారపడుట విశేషలాభకరము. ప్రజలను సంతుష్టిపరచి, వారిప్రేమను చూరగొనుటవలన, స్వదేశసంస్థానముల బునదులు బలపడును. సంస్థానప్రజలును బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలును మాతృదేశోద్ధరణకై చేతులగలిపి, ముందుకు నడుచుటకు సాధ్యమగును. సంస్థానాధీశులు తమప్రజల యభీష్టములను విచారింపక, మరి యొకరిపై నాధారపడుట, నేలవిడిచి సాముజేయుట యగును. సంస్థానములందు, సంస్థానప్రజలును, బ్రిటీషు ఇండియాయందు బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు

లును ప్రాబల్యము వహించునపుడే, హిందూదేశ భావిస్థితి అనుకూలముగ నుండగలదు. ప్రజలకు స్వరాజ్యము లభించుచో తమస్థితి అనుకూలముగ నుండదని, సంస్థానాధీశులు తలచుటకన్నను ప్రమాదము వేరుండదు. స్వరాజ్యపరిపాలనము సంస్థానాధీశుల స్థానమును క్షీణింపజేయుటకు మారుగ బలపరచుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపరిపాలనముతో సంస్థానాధీశులు అనుకూలసంబంధము నేర్పరుచుకొనగలరు. కాని అట్టివిశ్వాసము సంస్థానాధీశులకు లేకుండుటచే, వారియందు భీతి ఏర్పడినది. బ్రిటీషు అధికారు కెట్టివిశ్వాస మనలే లేదని జెప్పవచ్చును.

సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు తయారుచేసిన నూతనవిధానము క్లిష్టభూయిష్టముగనున్నది. స్కాటుగారి రాజకీయాభిప్రాయము లిటీవల బయల్పడినవి. బ్రిటీషువారే హిందూదేశనాగరికమును విశేషముగ పెంపొందించినదియు, బ్రిటీషువారు దేశమును విడుచుచో నాగరికము విచ్చిన్నమగుననియు, పాశ్చాత్య ప్రజాపరిపాలనాపద్ధతిని హిందూదేశమునందుస్థాపింపవీలులేదనియు, సంస్థానాధీశుల నిర్ణయము సామాజ్యమునకు చాల ముఖ్యమయినదనియు, సంస్థానాధీశులు రాజభక్తిభరితు లనియు, మున్నగు విషయములను స్కాటుగారు ఏకరువుపెట్టిరి. కన్పర్వే టీపు ముఖ్యులు మామూలుగ పాడెడిపాటయిదియే. ఇట్టివారు తయారుజేసేడి విధానము, స్వతంత్ర భారతవర్షాభివృద్ధి కనుకూలముగ నుండదని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. స్కాటుగారి ఏర్పాటులు, సంస్థానముల హక్కుల రక్షించుటకును, బ్రిటీషు ఇండియాలో నివి సంప్రదించుటకును, సంస్థానములు దుష్పరిపాలనము జేయుచున్నపుడు బ్రిటీషు ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొనుటకును సదుపాయముల నేర్పరచెను. ఈ మూడు ప్రయోజనముల నిమిత్తము, మూడు సభలేర్పడవలయునట. స్వదేశసంస్థానసంఘము ప్రథమ సభ. రెండవ సభ యూనియను కౌన్సిలు. మూడవ సభ యూనియను సుప్రీం న్యాయస్థానము. స్వదేశ సంస్థానసంఘమునందు రాజప్రతినిధి అధ్యక్షుడుగ నుండును. మువ్వరు సంస్థానాధీశులుగాని వారి మంత్రులు గాని సభ్యులుగ నుందురు. హిందూదేశముతో నిదివరకు సంబంధము లేని ఇరువురు బ్రిటీషు ప్రముఖులు సభ్యులుగ నుందురు. మరియొక సభ్యుడు పోలిటికలుశాఖ కధ్యక్షుడు.

ఇట్టి సభలో సంస్థానప్రజల కేవిధమగుస్థానముండదు. ఒక్క ప్రతినిధినియినను ప్రజలనుండి గైకొనరు. ఈ సంఘమువారు స్వదేశసంస్థానముల హక్కుల నెంతవరకు కాపాడగలరో యూహింపవచ్చును. సంస్థానాధీశులకు బ్రిటీషువారిపై నుండు నమ్మకము తమ ప్రజలపై లేకున్నది. రెండవ సభ యగు యూనియను కౌన్సిలువారు బ్రిటీషు ఇండియాకును సంస్థానమునకును సంబంధించిన సామాన్య విషయములను విచారించి పరిష్కరించెదరు. ఇక మూడవ సభ యగు యూనియను సుప్రీం న్యాయస్థానమునందు ప్రధాన న్యాయాధిపతియు మరి యిరువురు న్యాయాధిపతులును ఉండురట. వీరందరును బ్రిటీషువారినుండియే గైకొనబడుదురు. సంస్థానముల మధ్య గల తగాదాలుగాని సంస్థానములకును

బ్రీటిషు ఇండియాను మధ్య గల తగాదాలుగాని బ్రీటిషు ఇండియాలో వివాదమున కెడమిచ్చెడివ్యాయ చట్టములుగాని సంస్థాన చట్టములుగాని యీ కొర్రువారచే పరిష్కరింప బడునట. పాలిటికలు శాఖ స్టేట్సు కొన్నిలుక్రింద బనిచేయునట. స్టేట్సు కొన్నిలువారు పాలిటికలు ఆఫీసరులకొరకు నూ తని నిబంధనలను తయారుజేసెదరట. సుప్రీంకోర్టు సంస్థానాధీశుల హక్కులను, భారతశాసనసభవారి హక్కులను గూడ హరింపగలదు. స్కాటుగారి సూచనలు సంస్థానముల హక్కులను పెంపుజేయు టకు మారుగ వానిని ఊహింపజేయుటకే తోడ్పడును. బ్రీటిషువారికి, సంస్థానాధీశు లిప్పటికన్నను అధిక ముగ దాసులగుదురు. సంస్థానములను తిన్నగ పరి పాలింపనపుడు, బ్రీటిషు ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొనుట కేర్పాటుచేయబడెను. కాని ఇట్టి జోక్యము నిరంకుశముగనుండక, తగిన హద్దులతో నుండుటకు ఎట్టి ఏర్పాటుల జేసెదరో తెలియదు. సంస్థానాధీశులు, హైందవ ప్రజాపరిపాలనముతో సంబంధము పెట్టుకొనక, ఇతర ఏర్పాటులను వాంఛించుట, సంస్థానాభివృద్ధికి దోహదమొనగజాలదు.

ఇంగ్లండు : యుద్ధబహిష్కారము

యుద్ధ బహిష్కారమునకు ఇంగ్లండు అను కూలమే. సిద్ధాంత ప్రతిపాదనయందు ఛేబల్లేను గారు కెల్లాగుగారి కేమాత్రము వెనుదీయరు. కాని క్రియలో మాత్రము వీరు బహిష్కారసూచనలను నిష్ఫలము గావించుచున్నారు. అమెరికా యిది వరకు మన్రోసిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించెను. అమె రికా యందలి వివిధభాగములతో వెలుపలివారు సంయుక్తరాష్ట్రముల యనుమతి లేనిది జోక్యము కలుగజేసికొనవీలు లేదని మన్రో సిద్ధాంతముచెలుపు చుండెను. ఛేబల్లేనుగారు బ్రీటిషు మన్రో సిద్ధాం తము నిపుడు అడ్డుముట్టెరి. తాము గూడ కొన్ని దేశముల సంరక్షణకు బాధ్యులమనియు వానితో నితరులు జోక్యము కలుగజేసికొనుచో తాము సహింపజాల మనియు అందుకు భిన్నముగ నెట్టి ఒడంబడికనయినను అంగీకరింపజాలమనియు ఇంగ్లం డుతరపున ఛేబల్లేనుగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఛేబల్లేనుగారి సమయస్ఫూర్తిని చమత్కారము ను మెచ్చుకొనవచ్చును. వీరు అమెరికా వేలితో, దానికన్నునే పొడిచిరి. ఛేబల్లేనుగారి మిసహ యింపువలన ఒడంబడిక కుదురనేరదని, అమెరికా ప్రజలనుకొనుచున్నటుల వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఇట్టి యుక్తులతో పెద్దజాతులవా రెంతకాలమయి నను క్రియారహితముగ గడపగలరు. ఛేబల్లేను గారి సిద్ధాంతముప్రకారము, ఇంగ్లండుకు బ్రీటిషు సామ్రాజ్యము ముఖ్యము. ప్రపంచశాంతి మున్నగు ఏర్పాటులు రెండవ స్థానము నాక్రమించును. నౌకాదళ సమావేశమునందును, బ్రీటిషు ప్రతినిధి యిటులనే బలికెను. ఆయుధవిసర్జనసభయందును యిటులనే వాదించెను. ఏదేశమువారి స్వలాభ ములను వారు వదలుకొనక, యుద్ధబహిష్కారము, ఆయుధ విసర్జనము, ప్రపంచశాంతి మున్నగు కోర్కెల గోరుట, వ్యర్థము. ఛేబల్లేనుగారి తెలివి తేటలను బ్రీటిషు ప్రతికలు మెచ్చుకొనుచున్నవి. లోక ర్షో ఒ డ ం బ డి క ను, నా నా

రాష్ట్ర సంఘ పు ఒడంబడికను, ఇతర సంఘ పత్రములను వదలుకొన వీలులేదని, ఛేబల్లేను గారు పలికిరి. ప్రాత ఒడంబడికలు యుద్ధబహిష్కారమును ఆశింపలేదు. అట్టితరి, వానిని వదలుకొన కుండ, క్రొత్తవానితో వీనిని కలుపుటవలన, నూతన వాతావరణ మేర్పడజాలదు. ఛేబల్లేను గారి ప్రత్యుత్తరము విశాలధర్మమును వ్యక్తపరుపక, స్వ లాభదృష్టినే సూచించుచున్నది. ఫ్రెంచివారు గూడ కొన్ని మిసహయింపులను సూచించుటవలన, ఛేబల్లేనుగారికి మరింతబలము కలిగినది. అమెరికా సూచనలకును, ఫ్రెంచిసూచనలకును గల తార తమ్యము జూపి, ఛేబల్లేనుగారు మూడవత్రోవ దొక్కుచున్నారు. అయినను, తమకును అమె రికావారికిని ఎట్టిభేదమును లేదని చాటుచున్నారు. అమెరికావారి నూతనప్రయత్నములు విజయము గాంచునని తలచుట కెట్టియవకాశము గనుపింపదు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు కొదవ లేకున్నను, ఫలిత మెప్పటివలె నుండుననుట నిశ్చయము. పెద్ద జాతులవారు తెంపుజేసికొని, ప్రపంచ శాంతి రక్షణకు మనఃస్ఫూర్తిగ బూనుకొందురను నమ్మ కము గలుగకున్నది.

కాన్సిలు సెక్రెటరీలు

మాంటుఫర్డు సంస్కరణములక్రింద మొదట ఏర్పడిన శాసనసభలో, జస్టిసుమంత్రులు కాన్సిలు సెక్రెటరీలను నియమించిరి. వీరివలన ఎట్టిప్రయో జనము కలుగలేదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు ప్రభుత్వకార్యదర్శులుగ ఉండనేయుందురు. వీరే పరి పాలనమంతయు కొనసాగించుచుందురు. వీరుగాక, కాన్సిలు సెక్రెటరీలు వేరుగ నుండవలసిన యవసర ము గనుపింపదు. పరిపాలనపు ఖర్చు పెరుగుటకు మాత్ర మిది యనుకూలించును. ఇంతియగాక, మువ్వరు కార్యదర్శులు ను మంత్రులపక్షమున తప్పక వోటుజేసెదరు గాన, మంత్రులకు అధిక బలము చేకూరును. శివరాజుగారిని స్థానికస్వపరి పాలనమునకును, మాణిక్యవేలు నాయకరుగారిని ఎక్సైజుశాఖకును, డాక్టరు లెజుడ్డినుగారిని అభి వృద్ధిశాఖకును కార్యదర్శులుగ నియమించెద రని తెలియుచున్నది. నిమ్న జాతులనుండి యొక కార్యదర్శిని, బ్రాహ్మణేతరులనుండి యొక కార్యదర్శిని, మహమ్మదీయులనుండి మూ డవ కార్యదర్శిని నియమించుటలో ఆలోచన లేక జోలేదు. వీరు మువ్వరును తమతమ సంఘముల లలో మరికొందరు మంత్రులవంకకు లాగికొన వచ్చును. పరిపాలనా సౌష్ఠ్యమునకు నూతన నియా మకమువలన ప్రయోజనము లేకజోయినను, మం త్రులబలము పెంపొందు ననుటకు సందియములేదు. నూతనమంత్రులవర్గమువారు తమబలమును వృద్ధిజేసి కొనుట కెట్టియవకాశములు గలవో, వానినన్నిటి నుపయోగించుట వింతగాదు.

జర్జను ఎన్నికలు

జర్జను ఎన్నికలలో సోపలిస్టులకును, కమ్యూ నిస్టులకును అధికవిజయము చేకూరెను. నేషనలిస్టు పక్షము నన్నగిల్లెను. జర్జనీగూడ రుష్యావలె పరిణ మించునేమో ముందుగాని తెలియదు. మొత్తము మీద జర్జను ప్రజలలో పలువురు ఇంపీరియల్ పద్ధతుల నేవగించుచున్నారనుటకు సందియము

లేదు. ఇట్టి యభిప్రాయము వ్యాపించుటకు, జర్జనీ మిలిటరీ శక్తి యుడిగిపోవుట గూడ కారణమై యుండును. ఇంతకుపూర్వము ప్రధాన మంత్రిగ నున్న డాక్టరు ప్రెస్టుమెనుగారికి తగినన్ని వోటు రాలేదు. ఎటులయినను వీరికి గెలుపు నిశ్చయ మయినను, ముందు ఎవరు ప్రధానమంత్రిగనుందురో చెప్ప వీలులేకున్నది. తొమ్మిది పక్షములలో ఏయే పక్షములు కలియునో ముందుగాని తెలియదు. ప్రెస్టు మెనుగారు అతివాదులుగారు. అన్ని పక్షములవారిని సమాధానపరుప యత్నింతురు. వీరీతై ఇతరదేశ ములవారికి నమ్మకము గలదు. జర్జనీపరిణామ మెటులుండునో యని పాశ్చాత్యప్రపంచము వేచి యున్నది. ఇ పీరియల్ వైఖరిలో అగ్రస్థానము వహించిన జర్జనీ నేడు తద్వ్యతి రేకమార్గము దొక్కుచో ఇతర ఇంపీరియల్ దేశములకు ఆందోళన గలుగకమానదు.

పాతకథయే

ఎక్సైజు మంత్రిగారు మద్యపాన నిషేధము గూర్చి ఉదకమండలమున జెప్పిన సంగతులు పాత కథయే. ఉదకమండలప్రాంతమున నిషేధమునకు గలిగిన విజయమయినను మంత్రిగారి నుత్సాహ పరవశుల గావింపలేదు. నిషేధము జరుగుచో, త్రాగుచున్నవారు గగ్గోలు పెట్టెదరట. ప్రభుత్వము వారికి రాబడి తగ్గునట. అక్రమమార్గములద్వారా మద్యము తయారుచేయబడునట. ఇట్టి యిబ్బందు లను ఎక్సైజు మంత్రులు మొదటినుండియు తెలుపుచునే యుండిరి. ఇవి క్రొత్తవిగావు. కల్లం గడులను తగ్గింపవలయునని మంత్రిగారు చెప్పిరిగాని, డీవిలన స యిత ము ప్రయోజనముండ దని ప్రభుత్వమువారిదివరకు జెప్పియుండిరి. ఇట్టి యాక్షేపణయే మరల రావచ్చును. తాము చేయ లేని కార్యక్రమమును ప్రకటింపజోమని మంత్రి గారు చెప్పిరి. ఈ విషయమున మాత్రము క్రొత్త మంత్రిగారు, వెనుకటివారికన్న జాగరూకతతో ప్రవర్తించెదరని నమ్మవచ్చును.

హైదరాబాదు సంస్థానమున

ఖద్దరు

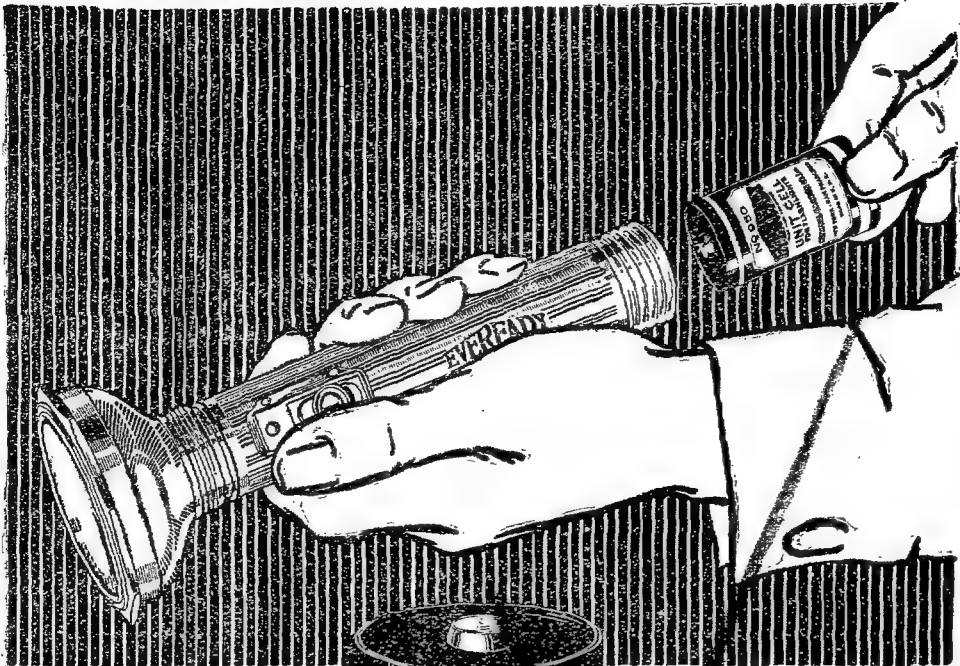
జాతీయ ఆరికమునందు ఖద్దరుకుగల అర్హ స్థానమును సం స్థానాధిపతులు గ్రహించుచున్నందులకు నేను చాల సంతోషించుచున్నాను. ఇటీవల హైదరాబాదు సంస్థానమువారు గూడ నీచారికవచ్చిరి. ఖద్దరు సంబంధములగు సకల విషయములను తెలుసుకొనుటకు ఒక యిసస్పెక్టరును నేర్పకొనుట కిద్దరు యువ కులను నైజాము ప్రభుత్వము పరిశ్రామిక శాఖవారి రిజిస్ట్రుల పబ్లికే ఆఫీసునుకు పంపిరి. ఇవల సీమోన్స్ పితులును ఆహారా దిపద్ధతులును వారికి సరిపడకపోయినందున నాయకులు సాం తముగా నేర్పకొనకుండనే వెలిపిపోయిరి. ఎటులైన నేడి ప్ర యత్నము ప్రారంభమైనది. ఇసస్పెక్టరు మాలీసువామ్మచర్లీగా రు చాల అసక్తితో సకలమును తెలుసుకొనెను. రాట్నయ్య క్క ఉపయోగము నిపుడే అతడు బాగుగా గ్రహించగలిగిన టున్నది. ఈ పారిశ్రామిక శాఖవారు పబ్లికే ఖద్దరు కార్య లయములో నిటులే నిరంతరమును సంబంధమును కలిగియుండి మెనురులోవలెనే హైదరాబాదులోగూడ వ్యాపారపరచిని కట్టుబాటుతో ఖద్దరు పరిశ్రమను వృద్ధిపొందించెదరు గాక. ఇటీ వల నే మెనురులో నిమ్నజాతులు చేయించుచున్న ఖద్దరుకుని వివాదు మీదా మహమ్మదు యస్సాయియగారు ప్యయముగా పరీక్షించిరి. వివాదు చాల సంతోషించెననియు చాల ప్రశంసించెనని యు దివానులోగూడ వెల్లిన వూహరిగారు వ్రాసిరి. ఖద్దరు వ్యవసాయదారులకు సహాయకవృత్తిగానుండుట మాత్రమే గాక నిమ్నజాతుల అభివృద్ధికిగూడ సధికముగ తోడ్పడుచున్నది. గూ. క. గాంధీ ఎంజయిండియా 17-5-28)

బండక, మే 21:—ఈతంతి సంపుటకి సైమన్ గారు
 హార్టు సూరక తగాదాలో జోక్యము కలగజేసికొన్న ఫలిత
 ము దెలియలేదు. ఈవిషయము సామ్యముగ పరిష్కారము గా
 వలెననే సైమన్ గారి యభిప్రాయము. ఇండియాకు సైమన్ గారు
 రాయలకవిషయముగా రధ్యమునుగ బయలుదేరినపుడు రీడింగు
 ప్రభువు మున్నగువారు సైమన్ గారు భారతీయులపట్ల సగౌ
 వముగ ప్రవర్తించవలెనని జోధించి పంపిరట. ఆటులనే భా
 తీయుల పట్ల గౌరవభావముతో వారి యొగక్షేమముల నర
 యుచుండెను. సైమన్ బహిష్కరణము పోయినదని బరకా
 హం ప్రభుని ప్రేరేపణచే ప్రకటించినందున భారతదేశ పత్రిక
 లన్నియు ఒక్కచుట్టడిని ఆసనిపైబడి ఖండించుటకు ప్రారంభిం
 చెను. దానివలన సైమన్ గారు తప్పు జేసితిమని విచారమును
 దెచ్చుచు విచారించుచున్నారని దెలియుచున్నది. ఇకముందు
 ఇట్టిపరిణమ జేయక భారతీయులపట్ల గౌరవభావముతో ప్రవ
 ర్తించుటకే నిశ్చయించుకొనిరట. బహిష్కరణము
 విస్తారముగ నున్నను తామందరము కాంతచిత్త
 ముతో జోషమును జూపకుండ ప్రవర్తించగల్గితిమని సైమన్ గారు
 గర్వముగ బలుకుచున్నారు. ఇంత గౌరవభావముతో ప్రవర్తిం
 చినను హార్టు సూరకగారి ఒక్కతప్పతో ఈమంచి అంతయు
 గంగలో కలిసినదనుచున్నారు. కయ్యమునకు గీతాను పకల
 త్వాలాగారోయన్నారను జోషముతో హార్టు సూరకగారిట్లు
 అన్యక్రముగ ప్రవర్తించిరి సైమన్ గారి యభిప్రాయము. పకల
 త్వాలాగారు కజ్జాకు కాండజ్వలనని ఎవరికి తెలియదనుచున్నా
 రు. బాద్మిను సైమన్ గార్లకుగాక తన నాయకత్వంబు రాంకే
 మగొనాల్గుగారి కే దండకమేర్పడు నన్నచో ఇట్లు అనునాయని
 లిబరలు కన్నరేట్టిపుత్రభ్యు లనుగుచున్నారు. ప్రజలు తమలో
 తామేమి యనుకొన్నను సరేగాని హార్టు సూరకగారిని కమిషను
 నుండి తొలగించరనే యభిప్రాయమున్నారు. రాయలకవిషయ
 ను సహించుటచే తమప్రతిష్ఠ అంతయుబోయి త్యాగ మొనర్చితి
 మనియు అందులకై నా, భారతీయుల క్రోధాన్నికీ గురియయి
 నందులకై నా హార్టు సూరకగారిని దీనివేయరాదనియు ఇతరు
 లను ఆతనిపానే నియమించరాదనియు కార్మికపక్షమువారును
 కొనుచున్నారు. తాతాకం పెనీవారి కేదో జోషమునచిగినదని

సిస్టరైన అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ ను కొనుట చే

**American
EVEREADY**

సఫలీకృతు లగుదురు.



శీతోష్ణసితు లన్నింటికి భరించునట్లుగా అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ ప్రత్యేకవిధమున తయారుకాబడినవి. అవి ప్రకాశముగా వెలుగుటకు, చాలకాలమువరకు మన్నుటకు, వేడిమిగాని, శీతలముగాని ఏటిని మార్పచేయజాలవు. అందువలననే ఉత్తరపుకొననుండి ఈశ్వరుటవరకు, అందరు అమెరికన్



ఎవరె యూనిట్ సెల్స్ నే కోరెదరు.

ప్రతి ఒక్కఁడు అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ నే కోరుడు. వాడు తన లన్నింటికి సరిపోవును. అమెరికన్ ఎవరెడీ ప్లాష్ లైట్ కు పయోగించిన యితర వెలుగులచే పోదజాలని కాంతిని పొందగలరు.

American

EVEREADY

చాలకాలము మన్నును. ప్రపంచమును చిరకాలమునుండి ప్లాష్ లైట్ లు, బాటరీలు తయారు చేయుటయందు ఖ్యాతిగాంచిన అమెరికన్ ఎవరెడీ రేడియో బాటరీలు తయారుచేయువారలచే తయారొనర్పబడెను.

1616

హార్టుహారక గారిని తీసివేయుట పొడిగాదనుచున్నారు. వారిని కాంతిపరుచుట కిట్లు జేయవలసినను లేదనుచున్నారు. హార్టుహారక గారు తమరిని అనలేదనియు సకలత్వాలగారి సుద్దేశిగ నున్నారని అంతటితో ఆవిషయమును వదలిపెట్టవలెననుచున్నారు. కాని షర్ దొరలు తాతగారుగాని ఇంగ్లండులో నున్న భారతీయులుగాని అంత స్వార్థతాగముతో ప్రవర్తించరు.

హార్టుహారక గారు పెద్దమనిషిలైనవాళ్ళా తమకు జెప్పుకొన్నచో విడిచి పెట్టెదమని అండతో భారతీయులను చూచుచున్నారు. లేదా వ్యాయాసమున కెక్కించుటయే కాక ఆతనిని రాయలకమిషనునుండి తొలగించువరకు ఆందోళనము సలబుచునే యందుమనియు మరింత ఎక్కువగా అనుకొన్నచానికంటె ఎక్కువగా సైమనుకమిషనును బహిష్కరించుటల జేయువరకు ఊరుకొనరనుచున్నారు.

ఈవిషయము స్వల్పమే అయినను, నేకకాలపాత్రమును బట్టి యా, పరిస్థితులనుబట్టియూ గొప్ప విషయముగ పరిణమించుచున్నది. మొదటి తరగతి జాతీయ సమస్యగ వీర్పడినది. బ్రిటిషు భారతీయు లంభియుల దృక్పథముచే జూచినను జాతీయ విప్లయముగ వీర్పడినది. ఈసందర్భములందేని త్వలతోనే గొప్ప ఆందోళనను బయలుదేరుననుచున్నారు.

బానుకగాచీ కాల్పులు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 21:—బానుకగాచీ కాల్పుల విచారణ గూర్చి వివరములను డెయిలీ పోస్టులో యిప్పుడు ఇంకను సంపూర్ణ వివరములు రాలేదనియు వింటర్లను ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. మేజిస్ట్రేటు దత్తుగారి తీర్పును ఉన్న దున్నట్టుగ ప్రకటించి పార్లమెంటు సభ్యులకు పంచిపెట్టవలెనని సకలత్వాలగారనిరి. బెంగాలు, ఇండియా ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములై ఇండియా కార్యాలయమునా రెండుజాతు చుండుటచే సకలత్వాలగారి సలహాననుసరించుటకు నిలబడిన వింటర్లను ప్రభు వనెను. వారి నివేదికముతో బాటే దత్తుగారి తీర్పునుగూడ ఆలోచించువచ్చుననిరి.

హార్టుహారక గారు

తాతాకంటె

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 21:—సైమనుగారికిని హార్టుహారక గారికి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంకను ముగియవలసిన తా నేమియు జెప్పబడుటలేదని వింటర్లనుగారు సకలత్వాలగారికి ప్రత్యు

త్తరము నిచ్చిరి. వింటర్లను ప్రభువు ఆకును అందకుండ పోకను పొందకుండ ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. హార్టుహారక గారు తాతాకంటెనిగూర్చి ఏమి అనలేదని జెప్పగలరా యనియునుగ వింటర్లనుగారు హార్టుహారక గారిని బలపరుచునలేదు, ఆక్షేపించునలేను. ఇండియా కార్యాలయమువారును మంత్రివ్యయ, షర్ జాక్ నైమును రాంజే మన్మోహన్ గారు కలిసీవిషయమై ఆలోచించిరి యున్నదనుచున్నారు. మన్మోహన్ గారు హార్టుహారక గారికి అనుమానము గా నే యున్నారట. ఈ విషయమై ఆదావుడి చేయరాదని మన్మోహన్ గారు రనుచున్నారు. ఏదో ఎన్నికొపవ్యాపములను ఆ నేకములో ఏదో అన్నమాటను అంతగా పాటించరాదనుచున్నారు. ఈ మాటకంతగా భారతీయులు తప్పు పట్టరాదని మన్మోహన్ గారు యభిప్రాయము. కాని షర్ జాక్ నైమునుగారి యభిప్రాయమిది గాదట. బర్మిక్ హెడ్డు తీసికొను సభిప్రాయముమీద ఆంధ్రయ ఆధారపడి యున్నదట. బర్మిక్ హెడ్డు ప్రభువుగారు గూడ హార్టుహారకతోనే గూడునట. మన్మోహన్ గారి సమరించునట. షర్ జాక్ నైమునుగారి నీవిషయమును విడిచిపెట్టవలెననెదరట.

మెయిమో, మే 19:—టారిఫ్ బోర్డు విచారణలు ముగిసెను. రిపోర్టు ఏరీతిగానుండవలెనో యింకముందు ఆలోచించెదరు. జూను 5 వ తేదిన రంగూనుబోయి జూలై 1 వ తేదీలో గారిపాట్ల ప్రభుత్వమువారికి చాళిలు చేయబడును.

డా॥ బి.సెంటుగారి లేఖలు

పోలీసు వారటకాయంపలేదు

(ప్రభుత్వ ప్రకటనము)

మదరాసు ప్రభుత్వమువారికిండి ప్రకటనమును గావించిరి. డా॥ బి.సెంటుగారి లేఖలతో జోక్యము కలుగజేసికొని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు పోలీసువారి ద్వారా తమయుక్త రమలను ఆటంకపరచుచున్నారని న్యాయాధిపతి డా॥ బి.సెంటుగారు వ్రాసినవ్రాతలను ప్రభుత్వమువారు గమనించి ఈవిషయమును వివరములతో తనకుగల యాధారములను తెలియజేయవలెనని బి.సెంటుగారిని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శిగారి బాబున్న బి.సెంటుగారి బాబును ఇందు చేర్చబడినవి.

2. డా॥ బి.సెంటుగారికిండి దివ గల వార్తల గతే నికొనిట్లు కన్పట్టుచున్నది. 1. ఒక మామూలీజు పెద్దమనిషి కనకబంసిన చెక్క (తేదీ రహితమై ది) అందలేదనట 2. బి.సెంటుగారు 7 తి ఫిబ్రవరినా సమున శిల్పినిండి వ్రాసినయుక్తరములు అడయాకనందు సకాలమున చేరక బోవుట 3. ఈసితిలో డా॥ బి.సెంటుగారు న్యాయాధిపతి వారికి లేఖలతో జోక్యము చేసి పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొని మదరాసు నిగూర్తొకమున కెట్టి యాధారమును ప్రభుత్వము గాకి గానరాలేదుగాన నీ విషయమై సచారణ సలుపుటకు వారు బూనుకొనరు.

ప్రధాన కార్యదర్శి బి.సెంటుగారికి వ్రాసినబాబు ఉదకమండలము, మే 15:—మే 15 ఉదయమున లేఖ లతోగాని చెక్కులతోగాని పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొనుచున్నారను సంకల్పలక్షించి ప్రభుత్వమువారి కేసుయు దెలియదు. మీరు ప్రతిపక్షమును గుంచి నిజమైన వివరములను ప్రభుత్వమువారి కెఱిగించినచో వారు తగిన విచారణ సల్పుటకు సరిగ్గనుగ నున్నారు.

డా॥ బి.సెంటుగారి జవాబు

మదరాసు, మే 15:— ఈనెల 24 తేదీ ఉదయమున వెలువడిన న్యాయాధిపతి యొక్క ప్రతికయందు ప్రచురింపబడిన విషయములు ఈవిధముగా నున్నవి. ఒక మామూలీజు పెద్దమనిషి నాకార్యదర్శికి వ్రాసినయొక గుళికను ఒక చెక్కునుపంపెను. (ఈ చెక్కు రాజకీయ సుబ.ధ మైనదిగాను, ముఖ్యముగా పోతల సహాయమునకు వినియోగింపబడవలసి.) అచేద్దమనిషి మరనాడునచ్చి చెక్కుల దినదాయని ప్రశ్నించెను. లేదనిజవాని యొకగంటకు వెంటనే ఆరెడు బ్యాంకుకు వెళ్లి ఆచెక్కు నాటించవలెనని. ఆతరువాత ప్రము ఆసలే అందకయబడలేదు.

2. అక్కింగు లామెంబరు కేంబెలుగారికి నామమామమును తెలిపింది. అతడు పోలీసు కార్యము మాడచూడలేదని నాకు తెలియదు. కాని యిందు ఖాన్ బహదూర్ ఉస్మాన్ సాహెబ్ గారి రహదళముని నాకు పిదప తెలిసినది.

3. న్యాయాధిపతి వారలకు కేసు దీర్చిలోలి రామారావు వి. సి. ఎస్. గారి గృహమున బసచేసి గెల్చిపోయిన సమయమున మదరాసునకండిన న్యాయములను పరిశోధింపి యుక్తరములను ఆటంకపరచబడినవి. రామారావుగారి నాఖరు వారి నెల్ల కపాలాభిషేకనందు జేయుచుండెను. నేను వారమునకొక వ్యాసమును నానియను ప్రకారము న్యాయాధిపతియొక్క పంపులు జరుగుచుండెడిది.

4. 'కాలిమా, యంధము, అనున్యము ఫిబ్రవరి 23 తేదీ మధ్యాహ్నము అడయాయం దొవగబడినది. ఇతర ఉక్తరములు (బి.సెంటుగారి వ్రాసినవి కావు.) ఆదినయన ఉదయము 10 గంటలకే అందజేయబడినది. ఉక్తరదేశమునండియుక్తరము లందజేయబడుటకు ఉదయమున 10 గంటలకపాలా తప్ప వేరొకటిలేదు.

5. అట్లు ఆలస్యముగ నందజేయబడుటకు యీఒక్క వ్యాసమే కాదు.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి హె. 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతో ముటవలన చిగుళ్లు గట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము పోయిండును. నోటదుర్బంధము లేకయుండును. పండ్లు ముఖములపై లెక్కగా నుండును.

అమృతాంజనం దిహి, బొంబాయి - మదరాసు.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నోటీసు

1928 సం. జూన్ 1 వ తేదీనండి యీ దిగువవహరించబడిన రైలుబండ్లు మద్రాసు, రాయపురం, చీవ్ మధ్య, రద్దుకాబడును.

Table with 4 columns: No., From, To, and Remarks. It lists train numbers 111, 110, 116, and 117, their routes, and the dates they will be discontinued.

బెజవాడ

(నవ్వీయవిలేఖరి)

ఆంధ్ర కర్మాగారముకేసు

మే 19:— ఈ కేసులో నడిపల్లి శ్రీనివాసరావు గారు కర్మాగారము బెజవాడ జాయంటు మేజిస్ట్రేటువారు నిర్దేశించుచు ఇచ్చిన ఉక్త ప్రతిముక్కల పారాల్ మనుక్తు ప్రముగ జాయంధరమున్నాడను ప్రాక్ట్యువర్ కథ యేమనగా:—

“ఆంధ్ర కర్మాగారము కంపెనీ ఆప్ట ప్రకారం రిజిస్టరీ చేయబడిన కంపెనీ దానికి మొట్టి మద్రాసులో నడిపల్లి న రిసింహారావుగారు మేనేజర్ డైరెక్టర్, కోశాధికారి, రెండో మద్రాసు యం. జి. రాజగారు నెల 1 కి 75 వాల్సన్ బీత్ మతో పోతేసిన కన్వల్యింగ్ ఇజినీరు. ముడో మద్రాసు గు నస్తా. ఫిర్యాది కంపెనీలో నొక వాటదారుడు. కంపెనీ స్వయం పోంతులను నడుపుటలో ఒకటి రెండు మద్రాసులు లాలో చీలయి కంపెనీసొమ్ముకు హామీదీరిన ఫిర్యాదు చేయబడినది. పోతకర్తపోలూరు 425 లకు పోత 'కో' ను 150 లకు మద్రాసులో బెజవాడకంపెనీవారివద్ద కొని కంపెనీరెక్కల లో వాటిని 2440 పై బెల్లరకుకొని ఆ మెచ్చుగావచ్చిన సొమ్మును ఒకటిరెండు మద్రాసులు హరించివారు. 'కో' నా నబడినట్లు కర్మాగారం లెక్కలలో నడచారించబడలేదు - వెను దహరించబడిన రెండు వస్తువులు ఎవరో కులశేఖరం అనే మనిషి వద్ద కొట్టుటగా వెంచననుమానివారు. ఈ కుశేఖర అనే మనిషి లేనేలేడు గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి ఆవుసములేదే, బెంద్రకుడా ఒకటిరెండు మద్రాసులు లాలో చివడి 'కో' నకు 725 లకు అటకట్టివారు. ఈ సొమ్మును ఒకటిరెండు మద్రాసులు హరించివారు.

ముడో మద్రాసుకి యీసంగతులు దేమియు తెలిపి యుండినట్లుగా సాక్ష్యమేమియు లేదు. కాబట్టి యీ మద్రాసు కర్మాగారమున వదలివేయడమైనది.

ఒకటో మద్రాసు పక్షపు వాదన యేమనగా:— ఒకటో మద్రాసు రెండో మద్రాసులో లాలో చి అయినట్లు ప్రత్యక్ష సాక్ష్యమేమియు లేదు. కేసులో నితరసాక్ష్యమునబట్టి లాలో చి అయినట్లుగా యాహించబడి యుండునది ప్రాక్ట్యువర్ వా రంటారు. గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి అమ్మబడిన 'లేట్'ను గూర్చి బిల్డ్ ప్రాక్ట్యుటరు మద్యజీవితలేదని ఒకటో మద్రాసు తావున వాదించబడినది.

ఒకటో మద్రాసుకి విరోధులయిన మహమ్మదముసేఫ్ వింజయూరి గంగాచారి, నడింపల్లి సీతారామయ్య, యస్. శేష గిరీరావుగార్లయొక్కయు, 14వ ప్రాక్ట్యువర్ యొక్కయు, ఇ. కా యితో అయొక్క ఘోషమై యీఫిర్యాది తీవ్రకరా బడినది. 1922నుండి గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ ఛేర్ మేన్ గానున్న ఒకటో మద్రాసుకిన్ని, వీరికిన్ని విరోధమున్నట్లుగా కావలసి నంత రికార్డు దాఖలుచేయబడినది. ఫిర్యాదిమాదా ప్రైవేట్ గు లవలనే తనకు ఫిర్యాదులోని సంగతులు తెలిసినట్లుగా సాక్ష్య విచ్చినాడు. ఫిర్యాదిపక్షమే ప్రాయబడికప్పుడుమాదా ప్రై వారు దగ్గరకేవుండిరిని ఫిర్యాదిచెప్పినాడు. వీరికి ఒకటో మద్రాసుపైన విరోధమున్నట్లు ఫిర్యాదికి దరిమిలా తెలిసినది. కరాక్తిగాము రికార్డులను పరిశీలించుసమయమున గుంటూరు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారివద్ద నడింపల్లి సీతారామయ్య, వింజయూరి గంగాచారిగార్లు ఫిర్యాదియొక్క నకిలకు సానుమొనర్చినారు.

“ప్రీవీకాన్సిలు తీర్పును ఒకటో మద్రాసుతరపున వా దనలో నడచారించినారు. కంపెనీ మేనేజరు చెప్పినదానిని ఒట్టి కంపెనీ డైరెక్టరు యే దా నా పనిచేస్తే అందువలనవచ్చే కష్టమునకు డైరెక్టరుకు జవాబుదారి లేదు. డైరెక్టరు ఆక్రమ లన కంపెనీకి నష్టము వస్తే దా నివారణ డైరెక్టరుకు బా ధ్యతలేదు.”

“గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి అమ్మబడిన 'లేట్' సం దర్భమున ఒకటి రెండు మద్రాసులు లాలో పిదపలేదని నే నప్రాయపడుచున్నాను.”

“ఫిర్యాదిపక్షమున వచ్చిన రి. 14 సాక్షులు ఒకటో మద్రాసులో విరోధముగవరి పర్యవహించు. దాఖల చేయ బడిన రికార్డులన వింజయూరి గంగాచారి వగైరాలు ఒకటో మద్రాసుమీద ఈ కేసును తెచ్చుట కారణమగు తులని సప్తపడుచున్నది.”

“ఒకటో మద్రాసు దోషియని నెవరన్నోర్దుకు పం పుటకు తగినకారణము నందున ఒకటో మద్రాసుని విడుదలచే యుచున్నాను.”

“రెండో మద్రాసు తాను స్వంతముగ వై నస్తువులును కొని మార జేయున కమ్మినట్లు వాదించినాడు. అదేసత్యమైతే కంపెనీ లెక్కలలో రైలు ఖర్చులు వగైరాలను యేల ఖర్చు (వాయవలెనో) దుయాహ్యముగ నున్నది. కులశేఖరం అనేమనిషి ఎవరినాడో చెప్పడు నాతో విరోధపడి క్రమపులలో చేరి నాడంటాడు. బిల్లులపైన రెండో మద్రాసు దస్కరుచేసి రిశీతులపై 'కులశేఖరం' దస్కరుకెట్టించినాడు. ఈ దస్కరులు ఫోర్వర్డిలనియు, సొమ్ముకు హరించుటకై ఈ ఫోర్వర్డికాగిత ములను నిజమైనవాటిగ చెల్లించుచే చేసిననియు నమ్ముచున్నా ను. కాబట్టి రెండో మద్రాసు కృష్ణాజిల్లా నెవరన్నోర్దుకు విచారణ నిమిత్తుం పంపుచున్నాను.”

ఆచార్యగారి క్రొత్త రాజకీయ

పక్షము

తగుయేర్పాటులుజేయ నాయకుల సందర్శించుట (ప్రత్యేక విలేఖరి)

ఉదకమండలము, మే 22:— ఎం. కె. ఆచార్యగారు భారతకాపనసభ్యులు చెన్నరాష్ట్రములోని రాజకీయ నాయకు లందరిని సందర్శించుచున్నాడు. బాటికలసంయుక్త సమితి అను పేర (నేననలు యునై టెడులిను) ఒక క్రొత్త పక్షమును స్థా పింపనున్నాడు. ఇండియాలో రాజకీయపక్షము లన్నింటిని నిప్పు బాటలవారిని పహో నుజేయుటకును, ఇండియాకు స్వ రాజ్యముకోరు వారందరి కహో నుజేయుటకు ను వనిజేయుటకు ఈ పక్ష ముద్దేశింపబడినది. భారతీయులందరియందు సోదరభావ ము. పెంపొంది దేశసేవను పురిగొల్పుట, స్వదేశీ ప్రచార మా, సత్వర రా గ్యతా యుత ప్రభుత్వ సంస్థాపనకై జేతులలో వివిధపక్ష కుల సహకారమును బడయుట యీ ప త్తముయొక్క ప్రస్తుతాగ్రస్థము. ఈ పక్షమునకు ప్రస్తుతము న్న యితర సంస్థలకు పోటీలేదు. అన్ని పక్షములలో వారు యిరు చేరవచ్చును.

సైమను విద్యోపసంఘము

ఇండియా విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి సైమను సంఘమువారికి జేయవచ్చు సమాచారమును చేరార్చుచున్న ప్రత్యేకోద్యోగి ఆర్. ఎం. స్టాంథంగారిని సైమను సంఘమునకు విద్యావిషయ లందు సహాయుడేను నియమింపబడిన ఉపసంఘము కార్యద ర్శిగానుండురని తెలియచున్నది.

సుప్రసిద్ధనాటకములు

Table with 2 columns: Play Name and Price. It lists various plays like 'The Merchant of Venice', 'A Midsummer Night's Dream', etc., and their prices in annas and paise.

సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

భీమునిపట్టణము, మే16:— రెండవదివసము ఉదయము 7-80 గంటలకు తిరిగి ఉత్సవమునకు శ్రీ పద్మావతి మహారాజు గారి రథస్థూత వహించిరి. పిదప శ్రీనడకుడుటి పిరరాజుకవి గారి అధ్యక్షతక్రింద సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము రెండవదిన కార్యక్రమ మారంభమైనది. ముందుగ ఉత్సవమంతటికిని అధ్యక్షతవహించి శ్రీ మహారాజుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసము వాంగ్మయన పఠించిరి. తరువాత పలువురు కవులు తమతమ రచనలు పఠయించు పఠించిరి. పిమ్మట సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళన మార్యక్రమమును సరిగ్గ నెరవేర్చుటకును, కవీసము విత్సరమునకు రెండుసార్లు ఈ సమ్మేళన మాంధ్ర దేశమున జరిగిండుటకును, సరియగు కార్యప్రణాళిక నేర్పరచుటకును శ్రీయుతులు బుర్రా శేషగిరిరావుగారు, నడకుడుటి పిరరాజుగారు (అధ్యక్షులు) పంచాగ్నుల ఆదిశారాయణశాస్త్రిగారు, గిడుగు సీతాపతిగారు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు, (కార్యదర్శి) అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు, వత్సనాయి నీలాద్రిరాజుగారు, నరసింహరాజు గురువుగారు, వేంకటపార్వతీశ్వర కవులుగార్లును ఒకస్థాయిసంఘముగ నియమించడమైనదని శ్రీ బుల్ల శేషగిరిరావుగారు పాదించిరి. దానిని శ్రీ పురిపండా అప్పలస్వామిగారు బలపరచిన పిమ్మట శేషగిరిరావుగారు సంగీకరింపబడినది. తరువాత సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము పత్రమున శ్రీ శ్రీ శ్రీ పద్మావతి మహారాజుగారికి 'సాహితీ వల్లభ' అనుబిరుద మొసగ



శ్రీమతి డా॥ పీరశింగి చిన్నప్పగారు ఎం.బి.ఎస్.

సింహాశీర్వాదమునందు శిశుసంరక్షణ ఆరోగ్యశాఖయందు డా॥లకు శిక్షణయొసంగుటకై ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమింపబడిరి. ఈమె 9 ఏండ్లనుండి మదరాసు కార్పొరేషనునందు శిశుసంరక్షణశాఖ నూపరెంటుగ నుండెను. ఈమెనేను ప్రశంసించు ప్రభుత్వమువారు కెయిజిపీందు మెడలు ఒసంగియుండిరి. గొప్పవక్త్రీ, వ్యాసరచయిత్రియు. (ప్రె. ఫో. థి)

బడినది. దీనిని శ్రీపంచాగ్నుల ఆదిశారాయణ శాస్త్రిగారు పాదించగా శ్రీయుతులు నడకుడుటి పిరరాజు, భోగరాజు నారాయణమూర్తి, పురిపండా అప్పలస్వామి, బుర్రా శేషగిరి రావుగారు బలపరచిరి. అంత మహారాజుగారిని ప్రశంసించు శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వర కవులుగారు నొకరగు పార్వతీశముగారు చక్కని పద్యములరచించి చదివి పనుర్పించిరి. పిమ్మట జయజయధ్వానములతో సభ ముగిసెను.

వివాహవయోనిర్ణయ సభ

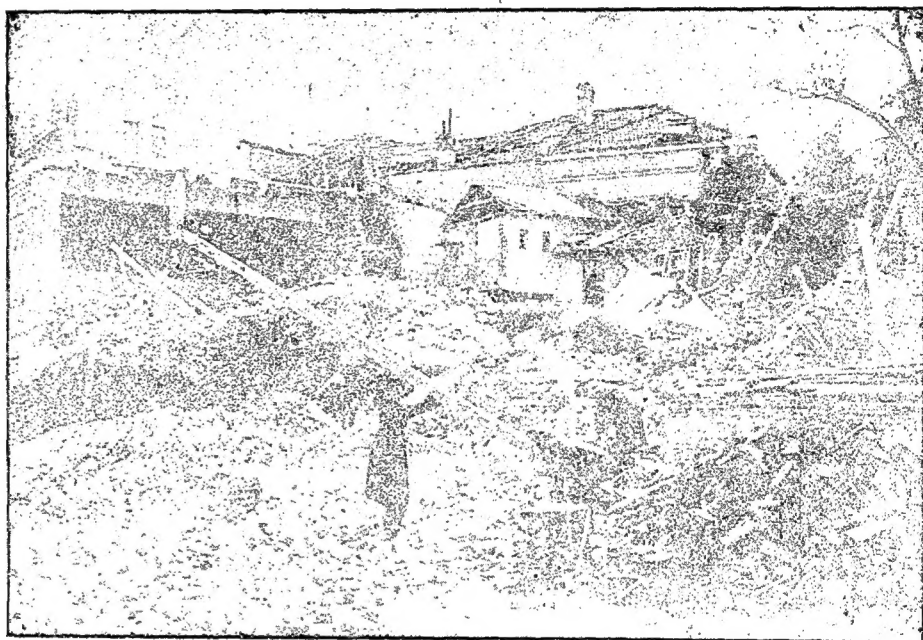
మధ్యాహ్నము మరల 4-30 గంటలకు వివాహ వయోనిర్ణయసభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీ రాజావారి రథస్థూత వహించిరి. శ్రీ మహామహాపాధ్యాయ తాతా నుబ్బరాయ శాస్త్రిగారు రజస్వలాలంతర వివాహమే శాస్త్ర సమృత్తునును నిరూపణ గావించుచు గంభీరముగ ప్రసంగించిరి. తరువాత బంకుపల్లి మల్లయ్య శాస్త్రిగారు నల్ల రజస్వలాలంతర వివాహమును బలపరచుచు పెక్కుప్రమాణముల చూపుచు సుపస్థాపించిరి. పద్మావతిరాజు జానాన పండితులొకరుకూడ సుత్రలమున ప్రసంగించిరి. సభ రాత్రి 7-80 లకు ముగిసినది.

రాత్రి శ్రీ రాజావారియెదుట నటశిఖామణి బిరుదాంకితులగు శ్రీ మురేమండ నరసింహమూర్తిగారు దుర్యోధనపాత్రను ఖేలన మొనరించిరి.



విన్ స్టను చర్చిలు గారు

బ్రిటిషుప్రభుత్వ కోశాధికారి పార్లమెంటులో ఆయవ్యయవట్టిక దాఖలుజేయుటకు బోవుచున్న పుదు ప్రజ లెంతయో ఉత్సాహ మగుచుచిరి. చర్చిలుగారికుమార్తె వారి వెంబడి నడచుచున్నది. (సెంట్రలు న్యూసు)



బల్గేరియాయందు భూకంపమువలన చాలనష్టము కలిగెను. ఫిలిప్పీన్లను నగరమునందలి

దృశ్యము

(సెంట్రలు న్యూసు)

17-వ తేదీ:— ఉదయము మరల సకలాంధ్ర కవి సమ్మేళనము జరిగినది. ప్రథమమున సభకు రాజాలకతను సానుభూతి దెలుపుచు శ్రీయుతులు రాజా విక్రమదేవువర్మగారు కల్యాణానందభారతీ స్వామిలవారు, చిర్రావుగారు కామేశ్వరరావుగారు ఎమ్. ఏ. శతావధాని బోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు, శ్రీ శివశంకర శాస్త్రిగారు, (సాహితీసమితి సభాపతి) ఉమర్ అలీమగారు, కంచెర్ల వేంకట హనుమయ్యగారు, మా.శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు, దుర్గమమాంజి సీతారామశర్మగారు, కవికొండల వేంకటరావుగారు బి. ఏ. మొదలయిన పెక్కురచనాసిన బాబులను కార్యదర్శియగు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు నడిచిరి. పిమ్మట శ్రీ రావు సాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు వ్యావహారిక భావ ననువదించుటకు విషయమునుగూర్చి తమ సహజవాగ్ధోషిని ఉపన్యసించిరి. అరవదేశీ ప్రాంతమువాడగు చిన్నయనూరి గారి వ్యాకరణము శబ్దరత్నాకరము నుమాగు రెండువేల దోషములతో నిండియున్నదనియు, దాని ననుసరించుట తప్పనియు సప్రమాణముగ వ్యక్తపరచిరి. చిన్నయనూరి వెనుక నొకడును నిర్దుష్టముగు గ్రాంధికభాషకు వ్రాసియుండలేదనియు, సమ గ్రాంధికేశము పట్టివాడొక్కరుండైన కలదేని శేష నాటివిత శేషము నాతని కొలిచెదననియు పల్కిరి. అధునికులూ గ్రాంధికము రచించియున్న పెక్కుర గ్రంథములనుండి పలు దోషములను నిరూపించిరి. సభ 12 గంటలకు ముగిసెను. సభాంతమున శ్రీ నడకుడుటి పిరరాజుగారు లేచి రామమూర్తిగారి వాదము యుక్తాయుక్తముగను, సత్యపూరితమునై యున్నదని యు, వీరి వాదమున శేషాదుకు నాకు భిన్నాభిప్రాయము లేదు. కాని బాల్యమునుండి నా కభ్యాసము లేనందున శేష గ్రాంధికాంధ్రమును రచించుచున్నాననియు, కమేపి వ్యావహారికమే ప్రచారమునకు వచ్చుననియు తెలిపిరి.

మధ్యాహ్నము శ్రీ రాజావారి విడిదియందు సమావేశ ముజరిగినది. కవిసమ్మేళనమున తమరచనల చదివి వినిపించిన వారిలో "కవిభూషణ" విశదమునకు తగినవారు లేనందున మొదటితరగతి ప్రశంసాపత్రములను మాత్రము శ్రీయుత గంటి సోమయాజులు, నిర్మా ఎం. ఏ. గారికిని, శ్రీ మంగిపూడి రామచంద్రశాస్త్రి భావకవిగారికిని, పాస్వాడ కృష్ణమూర్తి గారికిని, ఒసగబడినది. శ్రీయుత కొండపల్లి జగన్నాథదాసు గారికి "కవిభూషణ" బిరుదుపట్టము సగవడినది. మరికొందరి విజాగానము మొదలగు వానిని ప్రదర్శించినవారికి (పర్లాభి మిడి రాజాస్థానము) ప్రశంసాపత్రము లొసగబడినది. పిదప ఛాయాపటము తీయబడినది. నాటితో కవిసమ్మేళనము ముగిసినది.

ప్రకటన

ఎలమర్ర అండు అంబరపేట ఎన్టీబియూ తాబాకు అంబర పేట గ్రామంలోని 178-85 కెంటు డెల్టాపల్లం, ఆప్టాండు పల్లం పాటిస్తలములు వగైరాలు తలారలో పున్న మా తాలూకు అంబరపేట తాబా ఆఫీసులో యా నెల 26 తేదీ లగాయితు 27 వ తేదీ వరకూ భద్రులుగా నజరానా మా ఎన్టీబి డివాన్ గారి వల్ల వేలం చేయబడును.

భూముల తల్లిలున్న వేలపువరతులున్న అంబరపేట తాబా ఆఫీసులో తెల్సుకోవచ్చును. 4815 మకాం నూజిపేను, } రాజా శోభనాద్రి అప్పారావు 11-5-28. } బహద్దరు జమీందారుగారు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మేనెల 22 వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 42 కలవి రు	12 12 0	14 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటో	14 4 0	15 0 0
ధిల్లి ,, డిటో	15 0 0	17 0 0
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
శవ్వలు ,,	18 0 0	22 0 0

2. ధాన్యమువస్తువులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0
పెసగలు ,, డిటో	12 4 0	14 0 0
పెసలు ,, డిటో	14 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	14 0 0	17 0 0
పొడిలములు ,, ర 195	11 0 0	11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

శవ్వలునూనె బా 1-కి	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	21 0 0
మిషన్ వేరునెనెవస్తు బా 1-కి	50 0 0	52 0 0
చేతితోకొట్టిన ,,	48 0 0	46 0 0
వేరునెనెనూనెనానగ బా 1-కి రు 111-0 మిషన్ నూనె 107		
ఆముదము బా 1-కి	104 0 0	106 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	88 0 0	90 0 0
కూరపసుపు ,,	60 0 0	70 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	91 0 0	98 0 0
దనియాలు ,, బా 1-కి	91 0 0	98 0 0
గుంటూరుపాడకట్టు నీలిమందు మినుగు 1-కి రు 40,45		
కాళవా నీపాడకట్టు ,,	50,55	
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	50 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	80 5 0	80 12 0
చింతమందు బా 1-కి	28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	29 0 0	31 0 0
చదరం ,,	28 0 0	29 0 0
రవుండు ,,	28 0 0	29 0 0

6. నూలు

నెం 20 తెన్ని సింహం యాటి	రు	7 8 0
నెం 6 ,, కట్టారి	రు	4 9 0
నెం 24 ,, లాకి	రు	6 0 0
నెం 20½ రెప్టెస్ట్రీలు	రు	7 2 0
నెం 40 జమ్మరు 10 పా	రు	11 0 0
నెం 44 సాండ్	రు	5 10 0
నెం 40 రాజి	రు	9 8 0
నెం 4 తెన్నిమసీదు	రు	4 8 0

7. దూది

బోండాపెట్టు బాదవ 1-కి	రు	291 0 0
-----------------------	----	---------

8. లోహములు

వండి 100 కులం 1-కి	రు	68 12 0
బంగారు కులము 1-కి	రు	21 0 0
పవరన 1-కి	రు	18 9 6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	230 0 0
రాగి బా 1-కి	రు	270 0 0

రంగులు

అలిమేలు స్వీట్లరులాండు అలిజరయిన్ సింహం		
పీపా 1-గ్రీయడి 20 కి రు	6 0 0	
,, నీలిరవ 1 రతి	1 12 0	
,, 14 రతులు	1 11 6	
,, 28 రతులు	1 11 0	
,, 56 రతులు	1 10 6	
,, 1 అందర	1 10 0	
జీర్కటు పాస్టుస్కాల్ తెట్ అనగా (టర్కి రెడ్డు)	3 8 0	
కాంగో 8 టి	1 0 6	
చదర 4 టి	2 2 0	



జాబ్బులు

వెద్దాపురం తాలూకా బోర్డు
19 తేదిని జరిగిన గొల్లప్రోలు ఫిర్యాదుల యెన్నికలో రావట్రి కాపురములు శ్రీ సాగిరాజు ముబ్బరాజుగారు అధిక వోట్లచే గెలుపొందెరి.

కామవరపుకోట
శ్రీయత ఘంటా లింగయ్యగారున్న శ్రీరాజా కంది మల్ల వెంకటానంద హనుమంతరావుగారున్న ఏలూరు తాలూకా బోర్డు మొదట్లగా ఎన్నుకొనబడిన సందర్భమున వారి ఉభయలకు కామవరపుకోట పురవాసులు ది 16-5-28 బుధవారం రోజున శ్రీరాజా కందిమల్ల కొండలరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభిజరిపి టీపార్టీ వింపొసగి తమకృతజ్ఞతను సంతోషమును వెల్లడించిరి.

తణుకు తాలూకాబోర్డు మీటింగు
ఈ నెల 29 వ తేదిని పెనుగొండలో ఉదయము 8 గంటలకు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికయిన ఉదయము 9-30 గంటలకు వైసుప్రెసిడెంటు ఎన్నికయిన సాయంకాలము 4 గంటలకు జిల్లాబోర్డుమొదట్ల ఎన్నికయిన జరుగును. పెనుగొండ ప్రెసిడెంటు జవ్వాది లక్ష్మయ్యగారు మొదట్లందరికి భోజనవసతి ఏర్పాటుచేసి అవస్థలను పరిశీలించెరి. శ్రీ మల్లేశ్వరాడి తిమ్మరాజుగారు (జమీందారు) ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడు నటుల కనబడుచున్నది.

శ్రీరామాలయప్రతిష్ఠాతరుణివాయ
వైశాఖ శుద్ధ ౧౩ లు బుధవారము మారతణివాయ గ్రామములో శ్రీ సీతలక్ష్మణ హనుమత్ ప్రతిష్ఠాదండరామ స్వామివారి నూతనప్రతిష్ఠా బ్రహ్మోత్సవాదులు జయప్రదముగ జరిగినది. మాగ్రామములో నొకభక్తురాలగు అడిపాల మహాలక్ష్మమ్మగారు స్వామివారి కైంకర్యదులకు వాల్చు యకరముల భూమిని పంపెను. ఇంకను కొంతలు భక్తులు భూదానములు నొసంగిరి. ప్రతిష్ఠాదికార్యములకు జగద్విఖ్యాతి అన్నదాన తత్వములకు శ్రీ వత్సేటి వెంకటప్పయ్యగారును, యంత్రప్రతిష్ఠా నాదికార్యములకు "మహామంత్రసిద్ధి" మంత్రాధికారిచక్రవర్తి, మంత్ర సింహాధ్యక్షక బిరుదాంకితులగు మ-రా-రా-శ్రీ ప్రాసెసర్ అంజన్ యం. ఇ. గారును జయవదముగా నెరవేర్చిరి. ప్రాసెసర్ గారు మంత్రకాస్త్రమునుగుడించి విపులముగా తేట తెలుగున ఉప్పరించిరి.

ధూళిపాళ్లు సుబ్బరామయ్య,
తరుణివాయ.

5 వ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ
వార్షిక ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ 1924 సం వత్సరములో గుడివాడలో జరిగినది. తరువాత అట్టి సభ లేమియు జరిగియుండలేదు. లోకలుబోధలలోను ప్రభుత్వములోను అనేకనూర్పులు జరగనుండుటయే గాక మాసంఘస్థితియును, అనేకవిషయములలో సంస్కరణమునొంది అభివృద్ధినిొంద వలసియున్నది. ఆసంగతులన్నియు చర్చించి తీర్మానించుటయు నూర్పు, ఆవిధానములు ఆచరణలోనికి తీసికొనివచ్చుటకు కార్యక్రమము నిర్ణయించుటయున్నా, అత్యవసరము. అందుకుగాను ఐదవ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ గుంటూరులో 1928 సం॥ జూన్ 8 వవారము ఆఖరున ఆంధ్రరాష్ట్ర సహకారసభ ఆంధ్రదేశ గోరక్షణసభ, ఆంధ్రదేశ రైలు ప్రయాణికుల సభ, ఆంధ్రదేశ సాంఘికసేవక సభ మొదలగు ఇతర ఆంధ్రదేశసభలతో పాటు జరుపవలెనని పెద్దల యభిప్రాయము. ఇందుకు మన గుంటూరుజిల్లాలో నున్న ఆదిమాంధ్రప్రముఖులు అందరునుచేరి పన్నాసంఘముగా యేర్పడవలెను. ఈపన్నాసంఘము నిర్మించుటకుగాను 1928 సంవత్సరం మేనెల 26 వ తేదిన పగలు 2 గంటలనుంచి గుంటూరులో జూట్ మిల్లు వద్దనున్న శ్రీ కృష్ణాశ్రమమునందు సమావేశము జరుగును.

నూతక్కి వెంకటేశ్వర్లు.
బద్దెల కోటాదాసు.
మంగళగిరి చినసుబ్బదాసు.
బుల్ల హనుమయ్య

తిరువతి

(నర్సేయవలేఖరి)

5 గురు కత్తితో పాడువబడుట.

మే 20:—గొల్లకన్నయ్య అనుఅతడుచిత్తూరుసమీపముననుండు ఒక గ్రామవాసముడు. ఇతను పెనుగొండలో విదేశీగుడ్డల అమ్మబిల్ల రదుకాదారు. ఇతనుతిరువతిలో ఒక స్త్రీని పెండ్లియాడెను. ఇతను 18-5-28 తేదిరాత్రి నుమారు 9-10 ఘంటలప్పుడు మొదట భార్యను కత్తితో పాడువగా ఆవిడ గడదిడలు కలుగచేసినందునై ఆవిడ చెల్లెలు మేనమామ తల్లినిగన్న అవ్వ తాతగారు అడ్డము రాగానే వారల నందరిని కత్తితో పాడువవారం భించి పాడిచెననియు మేనమామ అవ్వగారు తాతగారికిమాత్రం మంచి పోట్లు పడుటచే వెంటనే అప్పత్రికి పంపిరి. నుమారు 70,80 సంరముల ముసలవ్వ మాత్రం వెంటనే చనిపోయెను. తాత మేనమామ ఇంకను అప్పత్రిలోనే యున్నారు. కత్తితో పాడిచిన కన్నయ్య పాడిచిన వెంటనే పారిపోసాగెను. ఈలోగా గాంధీ వీధి యందలి ప్రజలు గుమిగూడి పట్టు కొన ప్రయత్నించిరి. అతనిచేత కత్తి యుండుటచే పాతలు అతనిని సమాపించుటకు భయపడిమొత్తమువిడపారిపోకుండచేసిరి. తటాలున ఒక ఇంటిలో దూరి వాకిలకలు పు గడవేసి పెరటిగుండా పోలీసు స్టేషనుకువెళ్లి తన్ను పాడిచిరిని, కొన్ని గాయములు చూపి తానున్న కొందరిని పాడిచి నట్లు చెప్పెను. స్టేషనులో నుండిన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు అతనిని లాకప్ లోనుంచి వెంటనే విచారింపుటకు వచ్చెను.

నిన్నటి రోజు ఉదయం పోలీసు డిప్యూటీ మాసరిం పెండ్లింటుగారగు మ.రా.రా.శ్రీ యం. యస్. రామస్వామయ్యగారు సబ్ మేజిస్ట్రేటు సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు అందరును నేరము జరిగిన ప్రదేశమునకు వచ్చి విచారింపుచుండిరి.

కలరా

తిరువతి, పెద్దతిరువతి (తిరుమలకొండ) తిరుచానూరు అలమేలు మంగాపురం (ప్రదేశములలో కలరా) తీవ్రరూపము దాల్చినది. అలమేలు మంగాపురం లో మూ తం గ డ చి న మూడు రోజులలో 20 గురికి తగిలి న వి. 9 గురు చనిపోయిరి. వీరిలో 6 గురు యాత్రీకులు. తిరువతి, తిరుమలకొండ, ఈ ప్రదేశములలో కూడ అతితీవ్రముగా యుండున్నది. గడచిన 3, 4 సంగరములుగా సమృద్ధివర్షములు లేకపోవుటచేతనున్నా, ఈ సంగరం బొత్తిగా వర్షంలేకపోవుట వలనను, త్రాగుటకు పరిశుభ్రముయిన, మంచినీళ్లుకూడ దొరకుట లేదు. పురప్రజలు పడుశ్రమలకంటె యాత్రీకులును, పెండ్లిడ్లు సంతపుటకు వచ్చువారును ముఖ్యముగ, గమనింపవలసినవారుగా యుండున్నారు. నీటి గొట్టములలో రోజుకు ఒక్కగంట కాలముకూడ కొన్ని నీళ్లులో నీళ్లువచ్చుటలేదు. చెరువులలో నీళ్లుబొత్తిగాలేదు. ఇండ్లలోని భావులలోను, నీళ్లులలోని భావులలోను, అనేకముగా నీళ్లు లేక ఎండిపోయియుండున్నవి. మునిసి పల్ ఆధికారులు, గవర్న మెంటువారుచేయు ఉత్తరాల ననుసరించుచూ నుమారు, 6000 రూపాయలు, నీటిసప్లయకి ఖర్చు చేసిన్నీ గుణము ఆగుపడుటలేదు.

చీరాల

చీరాల కాంగ్రెసు కమిటీ 8-5-28 తేదిన జరిగిన మీటింగులో యాదినవ తీర్మానములు చేసియున్నారు. కి|| కే|| రై న మగ్గలు గాంధీగారి అకాలమరణమునకయి యీ సభవారు చింతిల్లుచున్నారు. శ్రీయత పూటూరి రామయ్యగారు, అగ్రాసవాధిపతిగా వుండుటకున్న, శ్రీయత శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములుగారు కార్యదర్శిగా వుండుటకున్న, శ్రీయత జవాబ్ గాను బేగ్ సాహేబుగారు కోశాధిపతిగావుండుటకున్న యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. తుమ్మపూడిలో జరుగ నున్న మండల సభకు శ్రీయత నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీవరసింహ రావుగారిని అగ్రాసవాధిపతిగావుండుటకు యీసభవారు నూ చించుచున్నారు. తుమ్మపూడిలో జరుగనున్న గుంటూరు మండలసభకు శ్రీయతలు పూటూరి రామయ్యగారున్న, శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములు గుప్తగారున్న, శిద్దిసాహేబుగారున్న, యినునూరి సువర్చనగారున్న ప్రతినిధులుగా చీరాలతరపున పంపుటకు తీర్మానించడమైనది.

(2 క విలేఖరి)

అర్చిధ్వ తికాకార్యాలయము, మదరాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమునందును, బయటిపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్వైపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు. ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధివన్యాశ్శోసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్నవిచిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుడుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టసీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముందొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదపది యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౪-౦
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమరీ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచియించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 7 భక్తపదము (వచనము): పాద్యమత భర్తృప్రబోధకగ్రంథ మగు 'తిపిటకము' నందలిది. పాద్యమత మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కిశోరబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౧౦-౦
- 8 భీష్ముడు (అయిదంకముల నాటకము): నాన్యేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్నెను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. బి. యే. (ఆనర్పు) ౧-౦-౦

వెలువడిన గ్రంథము

- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్య జ్వలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిథిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృతజీవన సీతీయు నిందు వర్ణితము లైనవి.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.



మా త్ర కో శ వ్యా థు లు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను బాధమును పాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాళ్లసల్పు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని చుండల సుపులందు, యితర దుఃఖములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తమైన కావలసినవారు ఈ దిగువ విజ్ఞానమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co, BROADWAY, MADRAS.

174,

లిజరు కలము

నుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీ కుతగినది
ఒక టే గలదు
మామూలు 10 ఆర్. సేట్టి 100 పి.
సెల్ఫు-ఫీల్లింగు 40 ఎక్స్.

H.P. Co

LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

3434

MADRAS.

మాదీఫలర సాయనము

"గర్భిణీశ్రీలకు కల్పతరువంటిది" వేదము, వైద్యము. వికారము, తలతిరుగుట, కడుపులోమంట, నోటనీడూరుట, నోటిపూత, ఆజీర్ణము, వర్షుకుంటులు, వాంతులు మొదలైన వాటిని బోగొట్టును. నెల బుడ్డి 1కి 1-8-0.

2126 ఆర్షరసాయనశాల ముక్త్యాలు (కృష్ణా)

ప్రకటన

(2046)

కోగులు స్వయముగ వర్జిగాని, జాబులద్యారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుదు చేసినచో కోగస్వభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్ధతి, వగైరాలు వివరముగ పుచ్చితముగ వ్రాసి పంపవలెను. (నెం 2)

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

దిర్ఘరోగవైద్యశాల

జటపారెం. "కెకే" ఈ మందు మొండి గణియో, చిక్కు సవామహం నపునకత్యం అత్యుత్తం స్త్రీల సంతానకోశవ్యాధులకు గ్యారంటి. రు 2-0-0. రెండుబుడ్లు చాలును.



Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

గోకృష్ణాశ్రమ రిజిస్టరు కాబడినది మంచితరుణము.
అహింసావ్రతము గోవధబాపుటకు సర్వత్రసహింపుదు

ఘనతపహించిన శ్రీ గౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాశయిలారా! లోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రి

లో స్థాపించియున్న శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ కరణాలయము నందు సంఘపహాయమున దిక్కులేని వీధి గోష్ఠమధ్యానమున ఆ సంఘాధ్యక్షులుగా రక్షించి పోషించుటకున్న సాధ్యమైనంత త్వరలో గోవధబాపుటకున్న పుణ్యపథమున 2 లక్షల మందిపుగల గోశ్వతోటలు బిల్లింగులు క్రయముచేసి దీనియందు ఈ ధర్మ సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజిస్టరు చేయించువారము. ఈ ఉద్యమము యొక్క సంపూర్ణకార్యసాధనలకు తనవేలు సభ్యులు లక్ష లాదిద్రవ్యము అవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు తమ కత్తానుసారము సత్పాత్రదానమునగి 10 వేల మంది మహారాజ సోదకులు మొదలు సహాయులవరకు సభ్యతవహించి యున్నారు. ఈ సంఘమున సభ్యత వహించెడి భుజ్యాత్ములు కనీసము నాలు 1కి 1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యతవహింప పొందింపు చున్నారు. చందా పంపించెడి దాతలు తమసంపూర్ణమైన యద్రస్సుతో రాజమండ్రికి శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇక నూర్పురగాను మనియార్డరుగాను సామ్యుపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కోరిన వారికి రూల్సులుక్కు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి వెంకట నరసింహుడు ప్ర, రాజమండ్రి. 4408

అమృతాంజనం డిపో

సుప్రసిద్ధా పథముల జాబితా

రు.ఆ.

13. కేలకు మందు సీసా 1-కి 0-4
14. చందన అత్తరు 1 బెస్సు 2-8
15. కుమ్మకు తెలము, డబ్బి 1-కి 0-8
16. దంకచూర్ణము, పండ్లతోముటుకు 0-2
17. గుళిబోగిమాత్రలు 1-0
18. గుళిబోగి తెలము, పుండ్లకు 1-0
19. రోమమారి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు 0-8
20. మోహిని తెలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు 0-12
21. చుండకు నూనె సీసా 1-కి 0-6
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-కి 0-8
23. జాలాబి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు 0-8
24. కుసుమారిమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు 1-0
25. నెగకు వ్రావకము సీసా 1-కి 1-0
26. కఢువారి, శీతకట్టు దగ్గులకు 1-0
27. కఢువారిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి 1-కి 0-8
28. కుందరి తెలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి 0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు 0-10
30. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు 0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు 2-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి

మదరాసు